

DARBININKAS

Vol. LXXXII, Nr. 22

Gegužis - May 30, 1997 Penktadienis-Friday

PERIODICALS

Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Gegužės 20 d. Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis susitiko su Odedu Ben-Hurū - nepaprastuoju ir įgaliojtu Izraelio ambasadoriumi Lietuvai. Ambasadorius, palyginęs Lietuvą prieš septynerius metus ir dabar, sakė matęs "ryškų šuolį" ir priekį. Jo nuomone, dabar labai svarbu kelti viduriniojo gyventojų sluoksnio pragyvenimo lygį. Tą pasiekti padėtų "revoliucija švietimo sistemoje". O. Ben-Huras informavo, jog į Izraelį greitai vyks Lietuvos specialistai semtis žinių apie "technikos parkus", naujų technologijų bei kompiuterinių sistemų diegimą, modernizuojant mūsų pramonę. Susitikimo metu aptarti Lietuvos ir Izraelio santykiai, teigiamai įvertintas ekonominis bei kultūrinis bendradarbiavimas, pabrėžta būtinybė kuo dažniau keistis informacija. Ambasadorius aukštai vertino Lietuvos indėlį rengiant Gaono 250-osioms gimimo metinėms skirtą konferenciją ir minėjimą, domėjosi A. Lileikio bylos eiga.

- Valdas Adamkus, būdamas Lietuvoje, per tris savaites susitiko su 15-20 tūkst. žmonių, automobiliu nuvažiavo apie 5 tūkst. kilometrų. Jo nuomonė sutampa su žmonių, Lietuvoje valgančių duoną iš politikos, nuomone: šiandieninėje Lietuvoje žmonės apatiški. Todel Prezidento rinkimų rezultatai gali būti dvejoji. Jei žmonės per rinkimus nebus aktyvūs, Prezidentu taps Vytautas Landsbergis. Šis spėjimas remiasi tuo, kad Tėvynės sąjungos pergalei per savivaldybių rinkimus pakako 15% visų Lietuvos gyventojų balsų. Jei žmonės bus aktyvūs - prireiks antrojo turo, po kurio Prezidentu bus išrinktas Algirdas Brazauskas. Šiuo atveju, pasak Valdo Adamkaus, kraštas bus paralyžuotas dar penkeriems metams, o šalies ekonominė situacija tik blogėtu.

- Savo kandidatą į Prezidentus ketina kelti ir Liberalų sąjunga. Kol kas neaišku, kuris iš Liberalų sąjungos bus kandidatu - ar sąjungos pirmininkas Eugenijus Gentvilas, ar jo pavaduotojas Šarūnas Davainis. Klaipėdos meras Eugenijus Gentvilas dar neturi 40 metų, kaip to reikalauja 78 Lietuvos Konstitucijos straipsnis. Todel liberalai ketina siūlyti Seimui pataisyti šį straipsnį. Liberalai neatmeta galimybės Prezidento rinkimuose remti buvusį generalinį prokurorą Artūrą Paulauską.

- Neseniai Vyriausybė sumažino valstybės kontroliuojamų komercinių bankų vadovų bei darbuotojų algas. "Lietuvos ryto" žiniomis, nuo 1995 metų rugsėjo Taupomojo banko valdybos pirmininkas Vygandas Bubnys gaudavo 24 tūkst. litų, jo pavaduotojai - po 16-17 tūkst., valdybos nariai po 10 tūkst. litų per mėnesį. Lietuvos ministrams mokama po 3420 litų per mėnesį. Taupomajame banke valstybei priklauso 74.25% akcijų. Bankų vadovų atlyginimai bus 4 tūkst. litų. Jei bankas turės pelno, jie galės gauti iki 200% atlyginimo dydžio premijas.

KIEK PREZIDENTŲ REIKIA LIETUVAI?

Vytautas Rubavičius

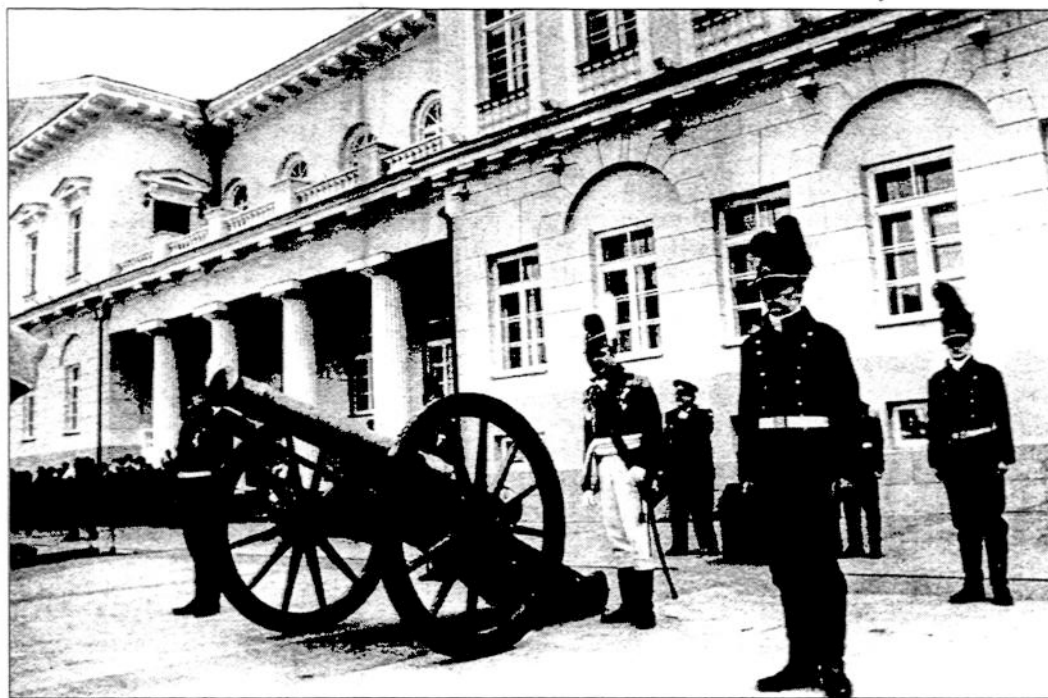
Neseniai Lietuvos Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis parodė pasauliui įspūdingą vizitų seriją. Aplankytos Jungtinės Valstijos, Vokietija, keletas Vidurio Europos šalių. Net politiniai profesorius oponentai turėjo pripažinti jo sugebėjimą oriai ir dalykiškai diskutuoti, pokalbio iniciatyvą nejučia perimti ir savo rankas, įvairiais retoriniais būdais "lenkti į save", operuoti plačia kultūrine ir politine informacija. Kita vertus, jis sugebėjo subtiliai atnaujinti vaizdinį - kaip vieno iš lyderių, vadovavusių nacionaliniams judėjimams, kurie suardė Sovietų imperiją. Ir retorikos, ir kultūros, ir galop vaizdinio atžvilgiu jis pasirodė kaip savotiškas Čekijos prezidento Václavo Havelo antrininkas. Žodžiu "antrininkas" nenoriu nei sumenkinti, nei įžeisti - antrinantis žmogus tiesiog kiek vėliau eina kiti ir priderama pasaulio politinio elito sluoksnį. O šiaip jau europinės kultūros sąlygomis visi esame nepakartojamos individualybės. V. Landsbergio europietiskumas ypač buvo ryškus JAV. Technologiniam amerikiečių politikų mąstymui jis savaip (ir, sakyčiau, naudingai) priešino labiau niuansuotą, kultūriškai ir istoriškai kontekstualų, žaidybinių mąstymą, įvairiais būdais stengdamasis įtvirtinti pašnekovų atmintyje, jog Lietuva su pirmąja banga turi atsidurti NATO įtakos sferoje, jog NATO turi kuo greičiau nedviprasmiškai pareikšti, kad garantuoja Lietuvai saugumą. Vizitai pasižymėjo nepaprastu dinamizmu, tad ir mūsų vietiniai politikai galėjo pajusti tikrąjį konceptualios energijos ir gyvybingumo potencialą. Šitai, matyt, užgavo kai kurių Prezidentūros veikėjų ambicijas, tad jie paskubėjo pareikšti, esą Seimo pirmininkas imasi jam nepriklausančių funkcijų. Pareiškimas nuskambėjo gaudžiai juokingai ir dar kartą parodė visišką šios institucijos "galą" - rusai tokias vietas geriems draugams priglauti vadina "otstojnik". Juk niekas netrukdo ir Prezidentui imtis atsakomųjų vizitų,

reikšmingų iniciatyvų. Tačiau bėda - nėra kas suteiktų tokiems atsakomiesiems veiksmams intelektualinį politinį turinį, sulyginamą su V. Landsbergio vizitų reikšme.

Labai logiškas atrodo ir maršrutas JAV, Vokietija, Čekija. Vo-

jai?), tačiau su tais, kurie išsako oficialų šios valstybės požiūrį į NATO pletimąsi. Čekija pareiškė, jog yra įsitikinusi, kad ir ji, ir Lietuva netrukus taps NATO ir ES narėmis. Vadinasi, Čekija ir Lietuva panašiai interpretuoja Europos politinės raidos ypatumus, panašiai suvokia esmines dabarties problemas.

Vizitų metu V. Landsbergis turėjo daug progų ir politikams,

Lietuvos Prezidento Algirdo Brazausko rezidencijos atidarymas buvusiuose Vilniaus Menininkų rūmuose. V. Kapočiaus nuotr.

kietijos reikšmė Europai - žinoma. Vizitas į Vokietiją, ypač sukelus šokią tokią sumaištį Washingtone ir surinkus "Lietuvos reikalui" autoritetinę balsų, įgyja papildomą svorį. Vokiečiai vaidina didelį Rusijos draugų vaidmenį, lyg slopindami Rusijos nepasitenkinimą vis didėjančia JAV įtaka pasaulio reikalams. Kai kada vokiečių politikai palaiko ir Rusijos galybės iliuzijas. Suprantama, Vokietija turi savų, labai didelių interesų Rusijoje. Ne tiek politinių, kiek ekonominių. Rusijos gamtos ištekliai vilioja daugelį valstybių, ir lengviausia prie jų galės prieiti "draugai". V. Landsbergis ir Vokietijoje "išplėšė" pasakymus, jog ten suprantamas Lietuvos nerimas dėl savo saugumo. Ir visai gražus pabaigos akcentas - pokalbiai Čekijoje. Tiesa, ne su pačiu Prezidentu (gal išlaikant tam tikrą subordinaciją ir pagarbą mūsiškei Prezidento instituci-

ir žurnalistams aiškinti Lietuvos požiūrį į narysę NATO bei saugumo garantijas, interpretuoti Europoje vykstančius poslinkius. Kai kurie Lietuvos žurnalistai bandė "pagauti" Seimo pirmininką, pateikdami jo žodžius apie Kaliningrado sritį. Kolonizuoto krašto įvaizdis, yra, aišku, žeidžiantis, bet tikslus. Nereikėtų čia bijoti Rusijos reakcijos, kad ir kokia diplomatiškai "griežta" ji būtų. Tokie erzinantys pareiškimai yra tiesiog gera retorinė priemonė šurmuliui sukelti ir masinėms informacijos priemonėms priminti ne tik pačią Kaliningrado problemą, bet ir Lietuvą, jos geopolitinę padėtį bei rūpinimąsi savo saugumu.

Visa tai neabejotini Lietuvos užsienio politikos laimėjimai, ir Vytautas Landsbergis rodosi kaip energingas, galintis Lietuvai deramai atstovauti būsimas Lietuvos prezidentas. Tačiau Lietuvai reikia vadovo. Lietuviai, rinkdami

prezidentą, mano galva, pirmiausia galvos apie vidaus gyvenimą, apie savo kasdienybę. Jie rinko prezidentą pirmiausia galvodami ne apie jo sugebėjimus vairuoti Lietuvos laivą Europos politikos vandenyse, o apie pastangas tvarkyti valstybės gyvenimą. Ir kai apie tai susimąstai, pajauti, jog iš esmės tie du vaizdiniai niekaip nesulieja į vieną daiktą. V. Landsbergis samonin-gai nusišalina nuo vidaus reikalų. Matyt, toks susitarimas su partijos kolegomis. Be to, galima ir pasiteisinti, jog turime kompetentingą vyriausybę, ir nėra ko jai trukdyti dirbti savo darbo. Tačiau pati Seimo pirminko pareigybė versta verstų imtis ir vidaus reikalų, ypač tų sferų, kurios vienaip ar kitaip

da jau seniai apie jas rašė, tačiau tos publikacijos sulaukdavo tik formalių atsirašinėjimų, kuriuose būdavo įrodinėjama, jog "nesąjstatymų". Tų įstatymų, pasirodo, nėra iki šiol, o bausti aferistus, na, kad ir už lėšų pasisavinimą apgaules būdu - nepatogu, nes juk valstybė garantavo už tuos kreditus. Šiuo metu aiškėja, jog 93 procentai paskolas gavusių ūkio subjektų neturėjo nei turto įkeitimo sutarčių, nei banko suteiktų garantijų. Seimo Finansų ir biudžeto komiteto pirmininke Elvyra Kunėvičienė mano, jog taip "neatsakingai" išdalinta apie 500 mln. dolerių. Skolų turime jau kiek daugiau nei 2,1 mld. dolerių. Tad ar reikia stebėtis, jog taip greit Lietuvoje atsirado sluoksnelis nepaprastai turtingų žmonių, kurie jau seniai "gyvena Europoje", o namie elgiasi kaip kokioje gentinės santvarkos Afrikos valstybėlėje, nes kitaip elgtis jiems jau neleidžia nei garbė, nei orumas. Šimet valstybė už bankrutavusias ar neigalinčias įmones turės kreditoriams gražinti jau 100 mln. litų, kitais metais - dar daugiau. O tuos litus moka ne tie, kurie juos gavo. Kaip tik tiems, kurie vogė ir gavo, atsitinka įdomiausių dalykų. Pasirodo, netikėtai dingio pagarsėjęs EBSW prezidentas G. Petrikas. Turėjo būti namuose - ir dingio. Jam jau reikėtų eiti į teisimą, o štai emė ir išnyko. Niekas nežino kur. Dabar jau norima suimti ir vėlei gražinti į Lukiškes. Žmogus gyvena namų arešto sąlygomis, tačiau jokia operatyvinė tarnyba nesekė jo, nesidomėjo, su kuo jis bendrauja, kokius reikalus stengiasi sutvarkyti. Toliau - dar gražiau. Kauno teisėjai palieka laisvą Kauno holdingo kompanijos valdybos pirmininką V. Krasnicką, kuris, kaip manoma, nuplūkdė dešimtis milijonų dolerių. Mat šiam žmogui neseniai gimė vaikas. O kiek vaikų dėl to vyro veiklos nuėjo gyventi į šiukšlynus, kiek žmonių nebesuduria galo su galu, - ne taip ir svarbu. Teisėjai laisvėje paliko ir EBSW koncerno "smegenis", sukūrusias privatizavimo strategiją, - A. Paškevičių. Nesibaigina teisės saugininkų net "Luokės" rykliai, nei mažesnio rango aferistai. Visiškai aišku, kodėl. Tie nugalbėti šimtai milijonų maitino ir vadinamąją teisės saugą bei teisėtvarką. Ir gerai maitino. Dabar tiesiog atidurbama už tai, kas jau sumokėta. Dabar tiesiog padedama viską gerai sutvarkyti - nuslėpti, pervesti, perregistruoti. Tam reikalingos jungtinės teisės saugininkų pajėgos. Tad ir vėlei kyla klausimas, ar turėsime prezidentą ir savo vidaus reikalams tvarkyti?

**Skaitykite
Darbininką
ir pasiūlykite jį savo
draugams!**

gatvėje ir gyvenamasis 147.45 kv. m namas su ūkiniais pastatais Švenčionyse. Kaišiadoryse Algirdas Brazauskas turi 15 arų, o Švenčionyse - dar beveik 1.5 hektaro žemės sklypą. Akcinėje bendrovėje "Plasta" prezidentas turi akcijų, kurių nominali vertė - 5100 litų. Vilniaus banke Algirdas Brazauskas laiko apie 4700 litų terminuotą indėlį, o šio banko kreditinėje kortelėje yra 4450 litų. 1996 metų pradžioje Prezidentas turėjo 35 tūkst. litų, kurie metų pabaigoje išaugo iki 50 tūkst. litų. Šie pinigai ne banke. 1996 metais Prezidentas uždirbo beveik 64 tūkst. litų, iš kurių jam atskaitė beveik 32 tūkst. litų dydžio mokesčius. Pernai jam išmokėta 1220 litų pensijos.

Prezidento žmonos Julijos pajamos - pensija - 1996 metais buvo 2265 litai. Julija Brazauskienė deklaravo 168.48 kv. m ploto sodo namą su 9.33 aro sklypu bei 20 tūkst. litų santaupas, kurias pernai išleido. LR

Ginklų parduotuvės savininkas Vilniuje demonstruoja parduodamus ginklus. V. Kapočiaus nuotr.

PREZIDENTO GINKLŲ KOLEKCIJA - ĮSPŪDINGA

Prezidentas Algirdas Brazauskas oficialiai paskelbė savo turimą ginklų kolekciją. Įspūdingiausiai atrodo jo ginklų kolekcija. 1996 metų pabaigoje Prezidentas, garsė-

jantis savo pomėgiu medžioti, turėjo 10 - daugiausia medžioklinių šautuvų ir karabinų: "Bohler Super-Blitz", "Imperator-SLF-1000", "Steyer Mannlicher",

"Merkel" - 2 vienetai, "Sako-L61R", "Tikka", "Winchester 1300", MC-125 bei MC-21-12. Paties Algirdo Brazausko vertinimu, šie ginklai kainuoja nuo 1 iki 4 tūkst. litų. Valstybės vadovui taip pat priklauso 88.61 kv. m butas Vilniuje Čiurlionio

SEIMO PIRMININKO TURTO DEKLARACIJA

Seimo ir Tėvynės sąjungos pirmininkas Vytautas Landsbergis deklaravo 1991 metais privatizuotą 112.35 kv. m butą ir garažą Vilniuje bei 153.97 kv. m ploto medinį vasarnamį su ūkiniais pastatais ir 12 arų žemės sklypu Kačerginėje, kurį jam padovanojo tėvas 1982 metais. Dar Seimo vadovui priklauso 5.3 ha žemės Kauno rajone bei kompensacija už 4.26 ha mišką, paveldėto 1996 metais. Vytautas Landsbergis turi 1989 metų rusišką "Žiguli". 1996 metų pabaigoje JAV banke "Standart Federal Bank" Vytautas Landsbergis turėjo apie 126 tūkst. litų doleriais bei apie 443 tūkst. litų frankais Paryžiuje įsikūrusiame banke BNP. Už šiuos indėlius priskaičiuota beveik 7800 litų palūkanų. Lietuvos taupomajame banke Vytautas Landsbergis turi 562 litus. Pernai Seimo (nukelta į 7 psl.)

Ji praėjo aplink skleisda.na gėrį ir meilę

Salomėja Valiukienė

Irena Banaitienė -
Oginskaitė

mirties metinių proga ir prisimename šią šviesią asmenybę.

grįžo abi - teta Rožė ir Irutė - pas močiutę Moniką Barzdienę. Čia baigusi pradžios mokyklą, mergaitė įstojo į Utenos gimnazijos trečiąją klasę.

1927 m. baigusi gimnaziją, Irena pradėjo dirbti Žemės ūkio ministerijoje ekspeditore ir įstojo į Lietuvos universiteto Humanitarinių mokslų fakultetą studijuoti istorijos. Būdamą studente, ji tapo Korpi Filiae Lithuaniae nare.

Irenos studijos universitete tęsėsi ilgai ir su didelėmis pertraukomis. Dirbdama universitetą lankė tik vakarais. 1933 m. ištekėjusi už inž. Broniaus Banaičio, buvo įsitraukusi į naujo gyvenimo kūrimą ir 1936 m. jiems gimusios dukrėlės Gintarės-Irenos auginimą. Inž. B. Banaitis buvo Paštų valdybos vice direktorius, tarnybos reikalais siunčiamas į užsienius. Irenai su juo kartą teko keliauti net iki Egipto.

Baigia studijas

Pirmojo sovietmečio metu, nors ir įtraukta į išvežamųjų sąrašus, šeima laimingai liko Lietuvoje. Irena Banaitienė vokiečių okupacijos metais pajėgė baigti savo studijas, Vilniaus Universitete išlaikė valstybinius egzaminus ir 1942 m. rugsėjo 19 d. gavo istorikės diplomą. 1942 m. gruodžio 30 d., ji pagimdė sūnų Donatą. Užaugęs jis visą gyvenimą buvo didžiausias šeimos ramstis.

Pasitraukia į Vakarus

1944 m. liepos mėnesį, sovietams antrą kartą užplūstant Lietuvą, Banaičiai su mažamečiais vaikais, sunkia širdimi nutarė trauktis į Vakarus. Liepos 7 d. jie pasiekė Drezdėnų.

Po 6 mėnesių, sovietams artėjant, teko vėl trauktis toliau į Vakarus. Inž. Banaitis, negavęs kelionės leidimo, nutarė vienas pasilikti Drezdene, o šeimą išsiuntė lietuvių pabėgėlių ešalonu į pietvakarių Vokietiją.

Iš Drezdeno išbėgo tik su kuprine

Tą patį vakarą ir naktį Drezdenas buvo sunaikintas didžiojo Aliantų bombardavimo metu. B. Banaitis, nešinas tik kuprine, kurioje buvo ne jo paties manta, o brolio kompozitoriaus K. V. Banaičio keli rankraščiai, porą dienų eidamas pėsčiomis, pasiekė geležinkelio stotelę ir šiaip taip išispraudė į vakarų pusę einantį traukinį. B. Banaičiui pavyko pasiekti savo šeimą, netoli Ulmo esančiame Lonssee kaimelyje.

Išsijungia į lietuviškas organizacijas

Karui pasibaigus, Banaičiai pakliuvo į pabėgėlių stovyklas Neufene ir Nuertingene, bet vėliau pastaroji stovykla buvo perkelta į kareivines Schwaebisch Gmuende. Nežiūrint sunkių gyvenimo sąlygų, abu Banaičiai stengėsi būti naudingi ten susispietusiems savo tautiečiams. B. Banaitis dėstė fiziką gimnazijoje ir elektromechaniką technikos kursuose, o Irena buvo istorijos mokytoja gimnazijoje. Pareigos jausmo vedama ji įsijungė į lietuvių moterų organizaciją, kurios pagrindinis tikslas buvo išlaikyti Lietuvos laisvės bylą gyvą Vakarų pasaulyje.

1947 m. Pabaltiečių moterų veikėjos sušaukė suvažiavimą latvių pabėgėlių stovykloje Eslingene. Jo metu buvo įsteigta Pabaltijo Moterų Taryba, į kurią

kiekviena tautybė delegavo 8 atstovus. Ten suvažiavusios lietuvių nutarė, kad į PMT išrinkta delegacija drauge sudarys ir Centrinę Lietuvių Moterų Komitetą, persiorganizavus į Lietuvių Moterų Atstovybę, iš kurios išaugo Lietuvių Moterų Klubų Federacija. Irena Banaitienė buvo pirmoji LMA sekretorė. 1949 m. PMT iniciatyva Schwaebisch Gmuende buvo suruoštas išpūdingas deportacijų į Sibirą minėjimas, į kurį Irena Banaitienė idėjo daug darbo. Suvažiavimas buvo plačiai aprašytas vokiečių spaudoje.

Prasidėjus emigracijai į užjūrius, PMT ir LMA buvo perkeltos į New Yorką. Čia Irena Banaitienė ilgus metus ėjo įvairias pareigas organizacijos valdyboje.

Kai Br. Banaitis susirgo džiova

Dėl sunkių stovyklos gyvenimo sąlygų B. Banaitis buvo susirgęs džiova. Jam nebuvo jokios vilties patekti į užjūrio kraštus. Po ilgų svarstymų, galvodami apie vaikų ateitį, Banaičiai padarė sprendimą: tėvas pasiliks, o motina su vaikais emigruos į (nukelta į 7 psl.)

DARBININKĄ laiškai pasiekia
ir elektroniniu paštu (E-mail)!

Mūsų adresas: 103517.1071@compuserve.com

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekiliojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose ir imigraciniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. (860) 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigą kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniui pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJĄ ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289- per: Pope Leo XIII Literary Fund, Inc. 9050 Troy Avenue Evergreen Park, IL, 60642 Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINŲ.

Fasolino MEMORIALS

66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379 PHONES (718) 326-1282; 326-3150 TAI MŪSŲ VIENINTĖLĖ VIETA - GAUSI PARODŲ SALĘ.

✝

KVEČAS JONAS 1933 + 1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

✕ LĖKTUVAI
✕ LAIVAI (CRUISES)
✕ TRAUKINIAI (AMTRAK)
✕ AUTOBUSAI
✕ NUOMOJAMOS MAŠINOS
✕ VIEŠBUČIAI
✕ IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS

GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTĖLĖMIS JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
40-24 235 Street, DOUGLSTON, N. Y. 11363
TEL.: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS
FAX 718 423 - 3979

Jėzuitų kultūrinis paveldas

J. Trilupaitienė. Jėzuitų muzikinė veikla Lietuvoje. - V., 1996, p. 223

Dr. Vytautas Berenis

Nepaisant jau keletą metų egzistuojančios akademinės laisvės Lietuvoje, religijos ir jos institucijų istorija yra dar gana menkai tyrinėjama. Ypač tai liečia įvairių mūsų krašte veikusių ordinių - dominikonų, pranciškonų, bernardinų, marijonų - visuomeninę kultūrinę veiklą. Tiesa, jėzuitų ordino veikla yra žymiai plačiau nušviesta, tačiau teigti, kad tai pakankama - būtų per drąsu. Dr. J. Trilupaitienės darbas lyg tiesia, papildė prieš dešimt metų pasirodžiusią V. Zaborskaitės studiją "Prie Lietuvos teatro ištakų", skirtą jėzuitų teatrui. Iš kitų šia tema parašytų darbų galima paminėti išeivijos istorikų Z. Ivinskio ir P. Rabikausko studijas, parašytas remiantis Vatikane saugoma archyvine medžiaga.

Jėzuitų ordino veikla Vakarų istoriografijoje susilaukė prieštaringų vertinimų, kurie sąlygoti istorikų pasaulėžiūros. Kaip vertinti jėzuitų veiklą - ar tai progreso ar regreso institucija? Išeivijos sociologas liberalas V. Kavolis manė, jog kontreformacijos politikos aktyvūs šalininkai jėzuitai smukdė krašto kultūrą. Istorikas Z. Ivinskis, kaip žinome, buvo visiškai priešingos nuomonės: jėzuitai daug prisidėjo prie lietuviškos raštijos plėtojimo.

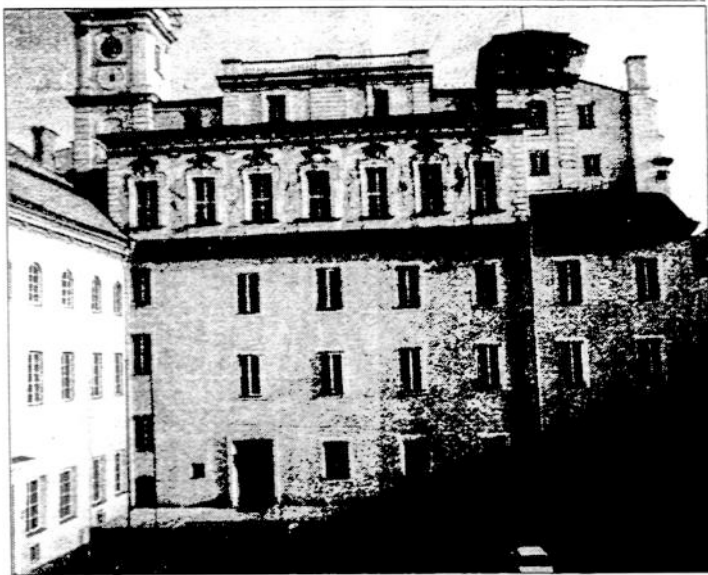
J. Trilupaitienės mokslinio tyrimo sritis - jėzuitų muzikinė veikla LDK žemėse XVII-XVIII a., tačiau muzikologė neapsiriboja vien tik šio ordino muzikinio ugdymo veiklos istorija. Autorė paneigia švietimo ir sovietinėje istoriografijoje išgalėjusi teiginiai apie šio ordino kosmopolitiškumą, abejingumą krašto kultūrai. "Štai 1626 m. Vilniuje buvo įkurta giesmių ir litanijų giedojimo brolija. Po poros metų, 1628 m., Vilniaus katedroje įkuriamas

daugiabalsis choras - pirmas toks choras visoje Lenkijos-Lietuvos valstybėje" (p. 31). Reikia pažymėti, kad jėzuitai ypač akcentavo meninės kultūros reikšmę ugdant žmonių religinį jausmą. Daug dėmesio jėzuitai skyrė mokslui - jų dėka buvo įkurtas Vilniaus universitetas. Jėzuitai daug prisidėjo prie liaudies bendrojo švietimo lygio kėlimo. Ypač didelė reikšmė buvo skiriama mokyklų steigimui ir mokymo programoms. Kaip rašo tyrinėtoja, "menas, mokslas, kūryba - neatsiejamos jėzuitų veiklos grandys". Vakarų Europoje vykusios kultūrinės naujovės neaplenkdavo ir Lietuvos. Krašte dirbo daug menininkų iš Vokietijos, Italijos, Ispanijos. Pagrindinės muzikines estetikos ir technikos Lietuvą pasiekdavo iš Italijos - Renesanso židinio Europoje. Vilniuje dirbantys muzikai jau XVI a. naudojo savo amžininko garsaus kompozitoriaus Džozefo Carlino teorinius darbus apie keturbalsę faktūrą ir homofoniją.

XVII a. I pusėje kultūrinis gyvenimas LDK valstybėje dar klestėjo: istoriniai šaltiniai mini ne vieną magnatą mecenatą.

Lietuvos užsienio reikalų ministras A. Saudargas atsako į piketą dalyvių klausimus dėl turto grąžinimo teisėtiems savininkams. V. Kapočiaus nuotr.

1579 m. jėzuitai įkūrė Vilniaus kolegiją, dabartinį Vilniaus universitetą. M. Sakalausko nuotr.

Ano meto kultūrinis centru tapo Vilniaus Žemutinė pilis. Pilies teatro scenoje dažnai buvo rengiami vaidinimai. Didikas A. S. Radvila 1636 m. rugsėjo 4 d. rašė apie komediją "Elenos pagrobimas": (...) buvo pastatyta itališka komedija apie Eleną ir Perį, kuri tęsėsi penkias valandas. Jos pastatyme taip kito scenos vaizdai, kad tai sužavėjo ir nustebeino dalyvaujančius asmenis" (p. 83). Tiesa, iš knygos turinio neaišku, kiek jėzuitai tiesiogiai prisidėjo prie teatrinio vaidinimo pastatymo, bet neabejotinas jų įnašas organizuojant gatves

teatrinis vaidinimas. Tokia katalikybės skleidimo forma tapo labai populiari tarp Lietuvos gyventojų, atitiko jų pasaulėjautą, kurios gilus jausmingumas siekė dar pagonybės laikus. Tokios iškilų jėzuitų pavardės, kaip K. Sirvydas, S. Slavočinskis, P. Šrubauskis, Ž. Liauksminas - daug nusipelnusių lietuvių muzikos ir raštijos istorijai liudija apie svarų šio ordino narių kultūrinį įnašą.

Knygos pabaigoje pateiktos jėzuitų sukurtų muzikinių kūrinii iliustracijos ir natų pavyzdžiai.

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351

FAX 718-827-2964

Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Periodicals postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —**Rūpestis dėl žmogaus be Dievo**

Popiežius Paulius VI 1969 m. kalėdinėje kalboje pasisakė apie šiandieninį žmogų, kuris garbina humanizmą, žmoniškumą, bet tydomis apeina Dievą. "Šiandien jis norėtų, - sako Popiežius apie kalėdines nuotaikas, - švesti gimimą žmogaus, bet ne to, kuriame žodis tapo Kūnu, ne Jėzaus, kuris atėjo kaip mūsų išganytojas, mokytojas ir brolis, - bet to žmogaus, kuris pats save išganytų, žmogaus, kuris progresuotų savo paties išmintimi bei jėgomis, žmogaus, kuris būtų pats sau tikslas".

Tolimesniuose žodžiuose Popiežius išpėjo: "Be Kristaus nėra tikro humanizmo". Išpėjo, kokie pavojai eina iš humanizmo be Kristaus: esą be krikščioniškos dvasios žmogiškosios vertybės gali degeneruoti, virsti piktybėmis ir savo svoriu prislėgti aną žmogų, tapusį milžinu; esą be krikščioniškos šviesos žmogui pritrūksta galios susivokti vertybių hierarchijoje.

Kalbama "Dievo mirimo" ir "žmogaus gimimo" istorinės eigos bei to žmogaus, kurį popiežius Paulius VI šiuo tarpu pavadino žmogumi milžinu, tragikos platų eigos vaizdą galima rasti mūsų filosofų raštuose (dr. J. Girmiaus "Žmogus be Dievo", dr. A. Maceinos eilė straipsnių ir ypač knyga "Sowjetische Ethik und Christentum"). Čia gi kreipiame dėmesį į kasdienybėje pastebimus ženklus, rodančius Popiežiaus ženklo aktualumą, rodančius tą žmogų milžiną jau tiek savo paties padarinių prislėgtą, kad jis šaukte ima šaukti.

Šauksmus vieną per kitą girdime diena iš dienos. Šauksmus dėl žmonijos atominio sunaikinimo grėsmės; dėl gresiančio gyventojų pertekliaus, kurio nepakelsianti mažoji Žemės planeta, nes jau dabar ištisi kraštai stokoja maisto, buto; šauksmus dėl nevaisingų pastangų pašalinti karus, pavergimą, išnaudojimą ir augančią neapdyktą tarp rasių, tarp generacijų, tarp kontinentų; dėl nevaisingų pastangų pašalinti nesaugumą savose gatvėse ir net savuose namuose. Šaukiama jau ir dėl naujos grėsmės žmonijai - oro ir vandens užteršimo.

Tie šauksmai sugrąžina galvojančių žmogų prie Popiežiaus išpėjimo, kad žmogus milžinas savo išmintimi bei jėgomis neįstengė virsti žmonijos išganytoju ir išgelbėti nuo anų grėsmių baimės.

Yra ženklių taip pat, kad mūsų dienomis tarp mintytojų auga skaičius tu, kurie iš kitos pusės prieina prie tos pačios išvados, kad visas žmogaus genialumas neįstengia pašalinti minėtų grėsmių, politinių ir ekonominių krizių, nes visų krizių priežastis esanti paties žmogaus krizė: jo perdėtas individualizmas, atitolimas nuo jo artimo ir nuo jo aplinkos kūrinijos. Žmogus turįs pajauti, kad savanaudiškas kūrinijos (oro, vandens, žemės turtų) išnaudojimas taip pat esanti nuodėmė, nes iškreipia santykius tarp žmogaus ir jo aplinkos kūrinijos.

Tos krypties (ekologijos) mintytojų dvasią išreiškė vienas jų siūlymu moderniojo globoje imti tryliktojo šimtmečio šventąjį - Pranciškų iš Asyžiaus, kuris savo santykius su žmonėmis ir kūrinija grindė meile.

Tai buvo mintys ir žodžiai popiežiaus Pauliaus VI-ojo, pareikšti prieš 28 metus. Per tą laikotarpį keitėsi popiežiai vienas po kito, bet Bažnyčios valdymas išliko tvirtose rankose. Išliko nepakitęs ir tikėjimo tiesos bei pagalbinės autentiško mokymo nuorodos.

Trūksta teisingumo

Rasos RAZGAITENĖS pasikalbėjimas su Artūru PAULASKU

Jūsų nuomone, kas turėtų skirti Lietuvos Respublikos Generalinį Prokurorą?

Aš manau, kad turėtų būti specialioji institucija, į kurią įeitų visų valdžių atstovai, bet, aišku, dauguma būtų teisininkų, ir ši institucija turėtų skirti visus teisininkus į postus, tiek prokurorus, tiek teisininkus.

Tai Jūs nepatenkintas neseniai pakeista sistema, kad Seimo Komisija skiria Generalinį Prokurorą?

Yra politizuotas skyrimas. Vykdomoji valdžia pradeda įtakoti teisminę valdžią. Yra valdžių atskyrimo principas, kuriuo laikosi visa valstybės sąranga ir jeigu tie valdžių atskyrimo principai yra pažeidžiami, atsiranda galimybės piktnaudžiauti valdžia.

Ar Jūs jautėte spaudimą, kai buvote Generaliniu Prokuroru arba jo padėjėju, politiniais motyvais rinktis kai kurias bylas ir ne kitas persekiojimai?

Buvo įvairių tokių spaudimų, be abejo. Kiekviena partija į bylą žiūrėjo per partinius interesus, ir kai kalbėsi su partijų žmonėmis, žinau, kad jie atstovauja vieniems ar kitiems interesams. Todėl objektyvumo iš jų pusės yra nedaug.

Bet ar Jūs akivaizdžiai jautėte tą spaudimą, daugiau prie vienos valdžios ar prie kitos?

Turbūt vienodai. Visos valdžios savo interesus bando atstovauti. Ar Jūs pajėgėte prieš tokį spaudimą atsisipirti?

Manau, kad aš visgi atsisipyrčiau.

Ar galėtumėte duoti kokį nors pavyzdį?

Visokavičiausia byla, kai buvo reikalaujama ją būtinai nutraukti, bet mūsų neprivertė to padaryti. Aš manyčiau, kad, kiek įmanoma, mes atsisilaikėm.

O Šlezevičiaus byloje ar buvo spaudimas?

Šlezevičiaus atveju buvo spaudimas, jei jį tokiu galima vadinti, iškelti bylą. Buvo politikai įsimašę į kėlimo procedūrą. Pradėjo raginti, ko neturėtų būti. Jie neturėtų kištis apskritai - nei raginti nutraukti, nei raginti iškelti.

Konservatoriai Jūs kaltina, kad pasidavėte spaudimui ir kad politiniais motyvais rinkotės bylas.

Artūras Paulauskas

Šitas kaltinimas yra visiškai neteisingas. Juo labiau, kad jis nepagrįstas jokiais faktais.

Ar konservatoriai nėra pateikę kokių nors faktų, kokių nors pavyzdžių, kurie...

Kol kas nieko. Ar jie žada tai padaryti? Būtų gerai.

O apskritai ar Jūs žinote, kodėl esat taip konservatoriams nepriimtinas?

Aš tik galiu kažkokius sutapimus analizuoti ir daryti išvadas, kad pradžioje buvau nepriimtinas nusikaltėliams, kurie labiausiai buvo suinteresuoti, kad manęs čia nebūtų, o po to atsiranda ir valdžios veiksmas... Tai čia tokie hipotezės lygio vertinimai ir analizės.

Jūs esate susilaukęs rūstingumo ir iš LDDP, kai jie pakeitė įstatymus, kad Jūs būtumėte pašalintas iš Generalinio Prokuroro pareigų, ir iš konservatorių, kurie vėl pakeitė įstatymus, pakeičiant Generalinio Prokuroro paskyrimo tvarką. Tai yra dvi pagrindinės politinės jėgos Lietuvoje šiuo metu. Jei nei viena iš šitų jėgų Jūsų neremia, kur Jūs ieškositė užnugario siekdamas Prezidento posto?

Viduryje. Pasižiūrėkim, kiek žmonių remia šitas dvi jėgas. Didžioji rinkėjų dalis yra pasyvi. Reikia išjudinti juos pagaliau, kad jie pasakytų savo nuomonę.

Ir ką Jūs galėtumėte siūlyti jiems kitokio, negu siūlo jiems šios parti-

jos?

Aš siūlau vieną kartą realiai pasižiūrėti į mūsų gyvenimą, be politinio intereso - kad jie būtų palikti šone, ir pasižiūrėti visgi,

kas yra naudinga šiandien Lietuvai.

O kas būtų naudingiausia?

Kad ekonomikos ir kitų dalykų sprendimuose nestovėtų interesai tam tikrų žmonių, kurie atvedė tas partijas, arba kurie kartu eina su tom partijom. Turėtų būti žmonės nesusieti.

Koks, Jūs nuomone, būtų Lietuvos pagrindinis uždavinys užsienio politikoje?

Aš manau, kad Lietuvos saugumas turėtų būti pagrindinis reikalas. Tai įgyvendinama tik per įstojimą į NATO.

Jūs esate nemažai susipažinęs su vakarų filosofų, politikų knygomis, raštais, idėjomis. Kuris iš jų yra Jums didžiausią įspūdį palikęs?

Esu susipažinęs su anksčiau gyvenusiais. Rousseau man labai patinka.

Ar galėtumėte pasakyti, kas Jūs traukia prie jo?

Atiduodama pirmenybė žmogaus teisėms. Pirmenybė demokratiniams procesams. Tai daugiau yra tai, kas daroma ne valstybei, o žmogui, kad to valstybė jam būtų geriau. Prioritetas duodamas žmogui, o ne valstybei.

Ar Jūs numanot, kas bus Jūsų pagrindinis rėmėjas?

Tai nebūs vienas žmogus, tai bus grupė žmonių.

Ar tikėtės paramos iš kokių nors politinių partijų?

Bent keletas politinių partijų šiuo metu konsultuojasi.

O kaip Jūs sukelsite finansinę paramą kampanijai? Ką Jūs darytumėte, jei kokia nors nusikalstama grupuotė Jums pasiūlytų didelius pinigus?

Manau, kad nusikalstamos grupuotės man tikrai pinigų nesiūlys. Gali mano priešininkui pasiūlyti.

Jūs Tevas neseniai pasakė, kad jo Tevas buvo vienoks, jįsai kitoks, o Jūs vėl kitoks. Kaip Jūs į jo buvusį darbą KGB ir į jo dabartinį pasisakymą reaguojate?

Ne mano reiklas vertinti Tėvo gyvenimą. Jis gyveno taip, kaip jis norėjo. Aš gyvenau savo gyvenimą. Ir man kažką čia pradėti aiškinti, tėvo gyvenimą pradėti vertinti... Neįsivaizduoju ar pasaulyje gali būti toks dalykas. Vaikai už tėvus neatsako ir vaikai turi savo gyvenimą ir savo vertybių skalę.

Ar Jūs sakytumėte, kad Jūsų vertybės skiriasi nuo Tėvo?

Aš manau, kad skiriasi.

Jūs esate daręs užuominų, kad praėjusiose Seimo rinkimuose konservatoriai yra turėję ryšių su nusikalstamom grupuotėm. Ar aš teisingai interpretuoju Jūsų pasisakymus?

Ne, tai jau atrodo kaip per penktas lūpas perpasakota. Aš televizijoje visai ką kita sakiau. Ir mintis buvo visai kita.

Gal galite tada patikslinti?

Aš sakiau, kad vienos finansinės grupuotės kažkokiu būdu prilenda prie vieno politinio veikėjo, o kitos prie kitų ir tarp jų nėra jokio ideologinio skirtumo. Tačiau kai vieni ateina į valdžią, stengiasi tas sunaikinti arba tuos patraukti baudžiamojon atsakomybėn, o kiti atėjė - anuos. Ir viena pavyzdį daviau. Kai Vagnorius vis kartoją tris ar keturias bylas, kurias reikia nedelsiant išspręsti, tai aš sakau, kad jis kartoją todėl, kad šitie žmonės rėmė LDDP ir tai viskas. Ir sakau, kad visos bylos turi būti vienodai tiriamos, o ne kažkoks daromas išskyrimas.

Kai LDDP atėjo į valdžią, ar Jūs neįjautėte tokio paties politinio žaidimo?

Tuo metu buvo tik prasidėję visi šitie procesai. Bet mes irgi žinojome, kas rėmė LDDP ir dabar matome, kad tos organizacijos turėjo išimtinės teises ir lengvatines teises paskiau veikti.

O kas joms suteikė tas teises?

Artimi pažįstami valdžioje.

Ir Jūs kaip prokuratūra nieko

(nukelta į 5 psl.)

TĖVIŠKĖS ESKIZAI

Vilimas Naureckas

1

Kaimo katinas ir kiti

Skiriama pavargusiems nuo darbo ir politikos.
Galima skaityti išsiligusiems namų.

Besileidžiančios saulės spinduliuose, tingiai išsidrėbęs ant stogo atbrailos, drybsojo katinas. Saulės šiluma glostė kaimiškos pirkios stogą, neužmiršdama keliais spinduliais brūkštelti ir per raičio katiną kailį. Kiek šis padarėlis buvo raištas, kiek ne, bet pora pilkų dryžių žymėjo jo šonus, tuo lyg sugadindami katino juodumą, o gal ir jo kilme. Čia gi buvo galima įžvelgti ir gerųjų pusių - kaimo gyventojai niekada nesispaudydavo, jei šis katinas kelią perbėgdavo. Juk ne juodas - pusiau raištas. Kaip ten bebūtų, drybsoti buvo gera. Per pietus, sočiai prisitašęs iš šeimnininkės kamaraitės nudžiautų spirgų, katinas retsykiais pramerkdavo akis, apžvelgdamas priešais nusidriekusį kaimelį. Kaimas tūnojo tylumoje, nes rudens darbmetį plušantys laukuose, daržuose vakarienei dar tik ruošėsi grįžti. Kur ne kur trinkeldavo trobos durys, sugirgždėdavo šulinio svirtis arba vampteldavo šuo.

Katinui tai netrukė. Net žvirbliai, šiaip jau nenusakomo elgesio sutvėrimai, tylėjo. Labiausiai šių plunksnuotųjų katinas nemėgo rytais - metą, kada jie savo čirškimu ir šeimnininkės rietenomis versdavo jį būti piktu. Prie šito prisidėdavo ir rytinis katino alkis. Kaip ir kiekvienas gyvas sutvėrimas, katinas puikiai žinojo, kad sotumas - daiktas laikinas. Kad ir skaniausi būtų nudžiauti iš kamaros lašiniai ar spirgai, alkis vis vien atslinkdavo. Iš pradžių neįkyriai, tarsi vėsiaus vėjo gūsis, vėliau vis smarkiau priversdamas gurgėti pilvą.

Dryžuotasis gyveno pagal priesaką - nesirūpink rytojumi, nes tuo pasirūpins dangus. Jis ir nesirūpino. Bet tik rytojumi. Vis dėlto, kokių būdu teks pasisotinti pasislėpus saulei už miško, katinui buvo svarbu. Gyvas sutvėrimas. Ne šuva gi, kuris uodegą vizgina iš

šeimininko malonės kauldamas. Šitas buvo išdidus ir savo priedėme laikė, kad maistu rūpinasi pats.

Kaimas buvo nedidukas, perjuostas lenktu žvyrkeliu. Vadinosi paprastai - Pakrūmiai. Trobos buvo išsidriekusios išilgai kelio ir tik apie kaimo vidurį, ten, kur stovėjo medinis kryžius, stogų kyšojo daugiau. Kryžius buvo apjuostas medine tvorele, kurią karts nuo karto papuošdavo gėlėmis arba vainikais. Pamaldinis eidamas pro šalį persižegnodavo, kiti buvo taip pripratę prie jo, kad prakiurnėdavo beveik nepastebėdami.

Kaimo pakraštyje, ten, kur keliukas vedė į netoliese esantį Keinių miestelį, stovėjo medinė bažnytelė, juosiamą kapinaičiu. Pasvirusių kryžių, vieno kito akmeninio antkapio susibūrimas rodė, kad čia nėra palaidota turtingų arba bajoriškos kilmės kaimiečių. Tačiau geltonas bažnyčios bokštelis, skendintis neaukštų liepų paunksmėje, gražiai sutvarkytas šventoris, dvelkė jausmu ir ramumu. Ko gero, tai buvo vienintelė vieta Pakrūmiuose, kur neužsukdavo katinas. Turbūt nei pats negalėtų paaikškinti, kodėl. Jam užtekdavo, tupint ant kurio aukštesnio stogo, nužvelgti tą vietą ir tuo susidomėjimas baigdavosi.

Kaimelis apylinkėse garsėjo gyventojų pavardėmis. Čia gyveno Juozo ir Marytės Gaidžių šeima, kaimo šykštuolis Aloyzas Kiauleikis, našlys Jonas Paukštė, Karvelių šeima, sena davatėlė Julijona Ožkelienė, tvarkingieji Žiogai, kaimo gražuolis Gertrūda Balandytė, kalvis Stepas Sakalas, Pranas ir Stefa Vievieriai ir kiti. Net kaimo pakraštyje gyvenantis vienišas žydėlis Jofė turėjo pavardę Pferdstainas. Vokiškai skambėdavo kaip "arklys iš akmens", ar kažkas panašaus. Pats iš savęs pasišaipydavo, girdi, velku gyvenimo plūgą kaip arklys. Taip kaimiečiai ir vadindavo - Pferdas; nueik pas Pferdą, nunešk Pferdai, pasiskolink pas Pferdą. Gal todėl kaimas ir vadinosi Pakrūmiai, nes labai jau daug čia visokių gyvių girdėjosi.

Katinas buvo patenkintas savo kaimu. Mielas sutvėrimas nesu-prato, kad vietovės garsina žymūs artistai, aiškieriai, turtooliai arba bent jau skandalingi mušeikos. Jam užtekdavo, kad žinojo, kur gaus pieno palakti, kur bus aprektas arba kada iš kur skanesnį gabalėlį galima nukniaukti.

Kaimas buvo gražus, ir rytus jį lenkė šilo juosta. Gurgiantis mažytis upeliukas jungė šilą su laukais, kuriuose kur ne kur krūmokšniai stypsojo. Tarsi salos, žyminčios kiekvieno nuosavybę. Vakarų pusėje plytėjo krūmynai, rodantys, kad anksčiau čia buvo pelkė. Sunkesniam vyrui skverbiantis pro šakočius dar ir dabar po

kojomis žemė liūliavo. Tose vietose, saulės atokaitoje mėgdavo augti spanguolės, bruknės. Rudeniop samanos taip gražiai nurausdavo, kad ne vienas širdį iš laimės suspausdavo. Kai kur vešiai bujojo gailių strypai ir ilgiau užsižiopsojusiam galvos svaigulį įvayrdavo.

Kaimas prasidėdavo nuo įvažiavimo prie bažnyčios. Kapinaites juosiančios liepos būriu driekėsi link sodybų, šone tik Pferdo pirkia palikdamos. Taip jau atsitikdavo, kad atvažiuojant kinkytėms arkliu, tekdavo pravažiuoti bažnytelės vieną pusę, nuo kurios sienos atsimušęs vežimo garsas pasklisdavo po visą kaimą. Atsispin-dėjęs nuo kietai suploto kelio paviršiaus ir pasidaugines tarp gryčių, visiems Pakrūmių gyventojams pranešdavo apie svečią arba saviškio sugrįžimą. Trobos čia buvo panašios, tik viena kita prieangiu raizginiais pagražinta arba su žvilgančiu naujai perdengtu stogu.

Žmonių kaime nei daugėjo, nei mažėjo. Kažkas numirdavo, kažkas gimdavo. Merginos nutekėdavo kiton parapijon, vyrai išėdavo į miestus, miestelius darbo ieškoti. Ten šeimas sukurdavo, ten ir likdavo. Kaime visi vienas kitą pažinojo, visų kartų istorijas mintinai mokėjo. Kartu švėsdavo vestuves ir krikštynas, kartu liūdėdavo, nelaimėi atsitikus. Papletkindavo. Kaip gi, be šito. Liežuvis geriau už pašta, naujienas, būtus ir nebūtus dalykus skleidė. Būdavo, kad susipyksta. Bet kur dingis mažame plote gyvendamas. Žiūrėk, tai arklio pasiskolinti prireikia, tai karvė apsirgo, bulviakasiui talkos reikia - tai ir susitaiko. Vyrai alaus arba karčios naminukės išlenkdavo, o moterys darbu kasdieniniu ir šiaip progų susitarti apšiai turėjo. Savos bėdos, savi džiaugsmai.

- Vėl spirgus apseiliojo! - pasigirdo pykčio prisodrintas šeimnininkės balsas. Pastebėjusi prisivėrusias kamaraitės duris, šeimnininkė rado nuėstus puodynėje spirgus. Aišku, tai buvo katino darbas.

- Na, palauk, rupūžgalvi... O kas duris atidarė? Vėl tu, senas ožy, rioglinėjai?

Šitai buvo skirta senajam Geniui. Senis į amžiaus viršūnę turėjo savų keistenybių. Kada visa šeimyna valgydavo, jam nesinorėdavo, miegas imdavo. Kai visi būdavo darbuose, tai senis trūks plyš užsinorėdavo pasisotinti. Dėl šių keistenybių dažnai gaudavo pylos nuo marčios - šeimnininkės. Senis ant jos nepykėdavo, tik mėgdavo priminti:

- Neužmiršk, ožka, ant kieno turtų tupėdama pražyda. Kai jauna buvai, tai nė pasogos padorios neatsinešei. Tylėtum geriau...

(nukelta į 4 psl.)

■ Maskvoje galutinai susitarta dėl Rusijos ir NATO ateities santykių chartijos vadinamojo steigiamojo akto. Šeštajame derybų raunde pagrindiniai derybininkai - Rusijos UR ministras J. Primakovas ir NATO generalinis sekretorius Ch. Solana - sutarė dėl pagrindinių dokumento teiginių. Tačiau derybų rezultatai nebuvo atskleisti. Dabar chartijos tekstas bus pateiktas B. Jelcinui ir NATO vyriausybėms.

■ Japonijos vyriausybė nusprendė atleisti iš pareigų šalies ambasadorių Peru, kurio rezidencija Limoje keturis mėnesius laikė užėmę Peru teroristai. Apie tai paskelbė Japonijos užsienio reikalų ministras Jukihidas Ikeda. M. Aokis Japonijoje sulaukė nemažai kritikos dėl nepakankamų apsaugos priemonių priėmimo krizės metu.

■ Gegužės 13 d. sukako 80 metų, kai Fatimėje, Portugalijoje, Švč. Marija pasirodė trim vaikams Lucijai dos Santos, Pranciškui Marto ir Jacintai Marto.

■ Pasaulio šachmatų čempionas 34 metų Garis Kasparovas pralaimėjo 6-ąją partiją kompiuteriui "Deep Blue", o kartu ir mačą - 2,5:3,5. Kompiuterinės programos kūrėjams atiteko 700,000 JAV dolerių, G. Kasparovui - 400,000. "Sunku paaiškinti, kodėl šiandien taip žaidžiau", - atsiprašęs už pralaimėjimą po 19 ejimų, per spaudos konferenciją sakė pasaulio čempionas G. Kasparovas teigė, jog mačo išvakarėse jam nebuvo sudaryti galimybių susipažinti su pastaruoju metu kompiuterio žaistomis šachmatų partijomis.

■ Motinos diena buvo tikrai ypatinga vienai amerikietei - ji jau antrą kartą pagimdė trynukus. 34 metų Paula Robinson pirmuosius trynukus - dvi mergaites ir berniuką - pagimdė prieš 12 metų, o antrą kartą ši laimė ją aplankė Baltimorės Šv. Agnės ligoninėje. Dienos šviesa čia išvydo du berniukus ir mergaitę.

Baltijos valstybės ir NATO ribų plėtimas

Seminaras Kalifornijoje

Amerikos Baltų Laisvės Lygos prezidentas Valdis Pavlovskis dailininkei Rasai skirtą "prezidento žymenį" įteikia jos tėvui Jonui Matulaičiui. Aivars Jerumanis nuotr.

Juozas Kojelis

Sovietų Sąjungai sugriuvus, NATO kurį laiką lyg buvo užmirštas. Ji pažadino prasidėjusios skerdynės Balkanuose, o stiprinimu susirūpinta, kai Sovietų Sąjungos ipėdinė Rusija vėl pradėjo žvanginti aprūdijusiais sovietų imperialistiniais ginklais. Šiandien NATO klausimas diskutuojamas plačiau negu 1949, kai NATO kūrėsi. Atsiradus vėl atvirai Rusijos grėsmei Baltijos valstybėms (toliau - BV), Amerikos lietuvių, latvių ir estų santarvė, Amerikos Baltų Laisvės Lyga (toliau - ABLL) Los Angeles mieste balandžio 5 d. vykusioje metinėje konferencijoje svarstė temą "NATO plėtimas ir Baltijos valstybės".

Svarstybų dalyviai

Paremti okupuotų Baltijos valstybių išsilaisvinimo kovą, Kalifornijos baltai aktyvistai 1981 m. suorganizavo ABLL ir 1982 m. pradėjo politinių seminarų tradiciją. Kasmet į tas konferencijas-seminarus ABLL sutelkdavo įtakingus JAV vyriausybės, Kongreso, žurnalistikos, privataus sektoriaus atstovus ir ekspertus. Šiame Valstybės departamentas spyrė į ir konferenciją atstovų neatsiuntė. Tačiau susidarė autoritetinių kalbėtojų sąstata, ir į problemą atsakomai iš visų pusių buvo pažiūrėta. Oficialūs kalbėtojai buvo:

Larry T. Caldwell, politinių mokslų daktaras, garsiosios Occidental kolegijos profesorius, Rusijos ekspertas, kelių knygų autorius; Janusz Bugajski, Strateginių ir Tarptautinių Studijų centro Washingtono Rytų Europos sk. direktorius, Amerikos Gynybos ir Valstybės departamentų konsultantas, kelių knygų ir studijų autorius, gimęs ir išsimokslinęs Anglijoje, lenkų kilmės; Rita P. Peters, politinių mokslų daktarė iš Harvardo u-to, sovietų ir posovietinės Rusijos ekspertė, buv. kelių u-tų vizituojanti profesorė; Janis A. Trapans, Latvijos ambasadorius prie NATO, buv. krašto apsaugos ministras, daktaro laipsnį igijęs Kalifornijos u-te Berkeley, dešimt metų dirbęs JAV Gynybos departamente; Anne V. Smith, lietuvių kilmės ABLL atstovė Washingtono, aukštąsias politines studijas baigusi JAV ir Prancūzijos u-tuose, ilgą laiką dirbusi JAV Senato užsienio reikalų komisijoje; pareiškimus padarė ir diskusijose dalyvavo BV Kalifornijoje garbės konsulai: gen. konsulas Vytautas Čekanauskas, inžinierius, Alfred Raister, inžinerijos daktaras, buv. u-tų profesorius Amerikoje, Europoje ir Japonijoje, ir Jaak Treiman (Estijos konsulas), advokatas, tarptautinių santykių magistro laipsnį igijęs Chicago u-te, teisių daktaro - Pietų Kalifornijos u-te.

Diskusijose dalyvavo gausi ir politiškai išprususi Kalifornijos

lietuvių, latvių ir estų visuomenė. Konferencijos programai vadovavo ABLL pirmininkas Valdis Pavlovskis, Amerikos kariuomenės atsargos majoras, buv. Latvijos krašto apsaugos ministras.

Nesiveržti į NATO?

Svarstybas pradėjo prof. Caldwell. Prisipažinęs, kad su BV problemomis susipažinęs iš rusiškų studijų, įtikinėjo, kad joms į NATO veržtis neverta. Jo argumentai: karinio konflikto atveju BV neapginamos, NATO garantijomis pasitikėti negalima, įstojusios į NATO susilpnintų visą organizaciją ir netiesiogiai pa-

kenktų Europos saugumui. Nega-lima pasitikėti ir Amerika, nes ji veda prieštarinę politiką. Baltijos valstybėms, jo nuomone, naudingiausia pasirinkti Suomijos kelią, šlietis prie šiaurės Europos valstybių, dalyvauti "Partnerystės taikos labui" programoje.

Kai Caldwell pasisakė esąs JAV valstybės sekretoriaus pavaduotojo Strobe Talbott draugas, galima buvo pridurti, kad ir bendramintis. Talbott, įtakingas diplomatas, žinomas kaip prorusiškos politikos šalininkas.

Kiti kalbėtojai ir auditorija prof. Caldwell mintis išklaušė ramiai, aiškiai nepritarė, argumentuotai oponavo ir privertė prisipažinti, kad baltiškų problemų tiesiogiai nėra išstudijavęs. "Jūsų argumentai nukreipti į praeitį, o ne į ateitį", profesoriui replikavo ambasadorius Trapans.

Kiti kalbėtojai ieškojo gilesnių NATO plėtimo problemos šaknų.

Rusų propagandos taktika

Rusija taip apsėda didybės manijomis, kad niekaip negali suprasti, kodėl kaimynai jos bijo. Ji ištikinusi, jog siūlo geranorišką globą, bet pati nuolat kartoja baimės iš Vakarų argumentą. Net iš Baltijos valstybių. Tą argumentą naudojo sovietinė Rusija, taip pat ir dabartinė, kad išgautų Vakarų nuolaidas arba savo imperialistinei politikai pritarimą. Dr. Trapans gan įtikinamai įrodė, kad Rusija, vykdydama agresiją prieš BV, visada turėjo Vakarų galybių bent tylų pritarimą ar pažadą nepasipriešinti militarine jėga.

Dabartinė Rusijos vyriausybė veda propagandos karą prieš NATO plėtimą. Labiausiai jai rūpi iš savo įtakos zonos nepaleisti BV. Taip aiškinti reikėtų ir Jelcino oficialų užtikrinimą, kad nepasikartos 1940-ji metai. Toks užtikrinimas nieko nereiškia.

Vakarų nuolaidas ir paramą Rusija bando išgauti visokiais gaudinimais, kaip kad: plėsdama NATO ribas į BV, Amerika stiprina komunistines ir kitas antide-mokratines jėgas Rusijos viduje, nerimą kelia kariniuose sluok-sniuose, žadina revoliucines nuotakas, atkuria sąlygas "šaltajam karui" ir t. t.

Rusija ne tik ekonomiškai, bet ir militariškai yra silpna, bet nei Lenkija, Lietuva, Čekija ar kita jos kaimynė, palikta viena, prieš Rusijos karinę jėgą atsilaukiyti negalėtų. BV, jei suderintų žemės, jūros ir oro gynybą, prieš Rusiją geriau galėtų spirtis už Lenkiją. Svarbu būtų agresijai priešintis bent dvi savaites. Per tą laiką susiorganizuotų pagal-ba. Amerikiečiai turėtų dabar padėti paruošti modernia technika aprūpintą ir gerai apmokytą baltų brigadą kaip pagrindinį agresijai pasipriešinti kumštį.

Padaryti viską, kad priimtų

Kalbėtojai Baltijos valstybių perspektyvą patekti į NATO diskutavo ne "ar priims?", bet "ar padarysime viską, kas galima, kad priimtų?" prasme.

NATO yra svarbiausias Europos saugumo garantas, bet tolimesnį įvykių vystymą lems Amerika. Tai uždeda pareigą šinti militarine jėga.

(nukelta į 7 psl.)

Vilniaus policija.

V. Kapočiaus nuotr.

TĖVIŠKĖS ESKIZAI

(atkelta iš 3 psl.)

- Dievuliai, tai ar sunku buvo kamara užverti? - toliau priekaišta-vo šeimininkė. Buvo nusibodę kasdieninis senio užmaršumas, keistenybės, bet kentė, nes nebuvo pikta moteriškė. Tik tvarkos norėjosi. Beveik nekreipdavo dėmesio į senio šnekas dėl pasogos ar dėl turtų. Kilus iš neturtingos šeimos, buvo darbšti ir atkakli moteris. Kas tiesa tai tiesa - ateidama į Genių giminę, neatnešė beveik nieko. Neatsinešė tai nieko, bet davė daug. Ir vaikučių priaugino, ir kuopėsi ūkyje darbščiai. Negali nieko blogo sakyti. Vaikai seniai suaugo, pačiai raukšlės kaktose susimetė. Ne tokia greita kaip anksčiau. Vis dėlto nugvėrusio uošvio įpročiai erzino. Pyktį išliedavo pasikolijosi. Tada nurimdavo. Net ir katina - kaltininką užmiršdavo. Senis, aišku, suprato, kad per savo kvailumą kamara užšauti užmiršo, bet išdidumas neleido prisipažinti. Nukrypa-vo į pirkios kampaną ir pūškdamas atsidrėbė suolan:

- Kliunksi kaip rūgpienis puodyneje... - sumurmėjo ir patenkintas išsitiesė kojas į priekį. Katiniui, girdėjusiam šį triukšmą, buvo aišku, kad ramybės dėlei reikėtų pasišalinti. Šeimininkės pyktis vėliau atlėgs ir viskas bus gerai. Dažnai, kai kildavo bėrimai, kuriame katino kailis galėjo nukentėti, jis risnodavo į brolių Kurmelių sodybą.

Nedidukės gryčios pastogėje buvo pripilta senų spalių. Per ilgą laiką spaliai buvo susigulėję, nedulkejo, ir katinas galėjo ilgai drybsoti isiraušęs ir nečiaudėdamas. Vienintelė pavojinga vieta buvo storos rastų kopėčios, paremtos nuo žemės iki pastogės. Pavojinga ne todėl, kad būtų sunku užlipti, bet todėl, kad jos tysojo kaip tik prieš galinį trobos langą. Besisukinėjanti pirkioje šeimininkė arba patys Kurlmeliai galėjo lengvai pastebėti lipantį kopėčiomis svetimą katina. Neapsidžiaugtų. Todėl, prieš užsliuogdamas pastogę, katinas patūnodavo tvorą juosiančiuose apyniuose arba juos laikančiuose kartyse. Belaukdamas jis matydavo per langą, kaip visada, tą patį vaizdą: balta raštuota staltiese užklotą stalą, vazą su bijūnais ir siena, nukabinėtą šventais paveikslais. Tarp paveikslų, mediniuose rėmeliuose išprausta, kabojo ruda nuotrauka. Nuotraukoje stovėjo keli pasitempę vyrai. Už jų nugarų matėsi ranka pieštas miestas su milžiniškais namais, ilgais kaminais. Paveikslas

šone buvo pavaizduota statula su karūna ant galvos, iškeltoje rankoje laikanti nepažįstamą daiktą. Statulos žvilgsnis buvo rūstus. Nuotrauka buvo iš Amerikos. Daug metų atgal, senosios Kurlmelienės išūnytas vaikas išplaukė kiton vandenyno pusėn. Kurlmelienė turėjo du savus sūnus nuo amžiną atilsio vyro Antano. Šis, Amerikon išlėkęs, buvo vyriausias ir dar jai jaunai būnant, keistai atitekęs. Nemėgo prisiminti ji tos istorijos. Kaimynai tiek žinojo, kad ji paėmusi visai mažytį, raudantį kamuolėlį iš vienos turtingos ponios, pas kuria jaunystėje tarnavo. Ponia lyg tai sirgo mirtina liga ir ruošėsi paskutinei išpažinčiai. Sklido kalbos, kad prie pirusios sveikatos prisidėjęs buvęs josios ponas, kuris su jaunesne į Argentiną išlėkęs.

Užaugino Kurlmelienė Stepuką, mylėdama vienodai kaip ir savo sūnus. Vėliau visa šeimyna atsikraustė į Pakrūmius - mat pirkto čia nebrangiai sodybą. Antanas mokėjo gyvulius gydyti, tai todėl ir pinigų turėjo. Sutvirtėjęs Stepas vedė kito pavieto, smarkaus būdo gražuolę. Nuo tada viskas ir prasidėjo. Negali sakyti, kad marčia nesugyveno su senąja motina, bet vietos visiems neužteko. Dievas Stepui ir Onai vaikų duoti neskubėjo, todėl, kai iš kažkur sužinojo kelius Amerikon - ilgai nedvejojo. Gal dar Stepuką ir būt pavykę atkalbėti - mėgo jis žemės darbus, dailidė vikrus buvo, bet Ona užsispyrė ir gana. Ji tikino, kad Amerikoje rimti vyrai nepažūna, kad kaimas šitas nusūses ir nebus čia niekadų jokio daikto geresnio. Iš kitur atitekęsusi, nepigijo Ona prie Pakrūmių. Žinia, kaimas kai kada ją pašiepėdavo: "Per daug smarki, vyras padurkų užverti nespėja". Kaip ten bebūtų, pora susiruošė, atsibučiavo su visais, nubraukė ašarą ir išvyko. Kurlmelienė savo Stepuko daugiau nebe-matė. Niekada. Tik vieną vienintelį kartą atėjo fotografija su laiškeliu. Trumpame laiškelyje buvo parašyta, kad Stepas gyvena didelia-mieste - New York. Dirba. Pasiilgęs tėviškės. Tik tiek. Nė žodžio apie Oną. Nei mintelės smulkiau, kaip gyvenimas sekasi. Gal viskas ir gerai. Duok dieve! O gal kažkas nepasisekė? Gal išdidumas neleidžia prisipažinti? Kas ten žino. Laiškas buvo parašytas svetima ranka - Stepas nemokėjo rašyti.

Graudu tapdavo Kurlmelienei, galvojant apie Stepą, tolimą kraštą. Jai atrodė, kad toje Amerikoje tamsu kaip šioje nuotraukėlėje. Rūščiai atrodė nupiešta statula, tarytum atidžiai stebėdama kiekvieną. Negi taip blogai buvo čia, Pakrūmiuose? Ir saulės daug, paukščių čiulbėjimo, žiogų čirškimo. Aišku, buvo ir sunkumų.

Pinigo nedaug. Rūpestių per akis. Bet ar ten jų nėra?

Susigraudinusi, senoji Kurlmelienė eidavo į tvartą gyvulių pašerti. Kiaulėms buroklapių imes, vištas palesins, kiaušinius surinks. Karvę paglostys - lengviau pasidaro. Gyvuliai džiaugdavosi, šeimininkę pamatę.

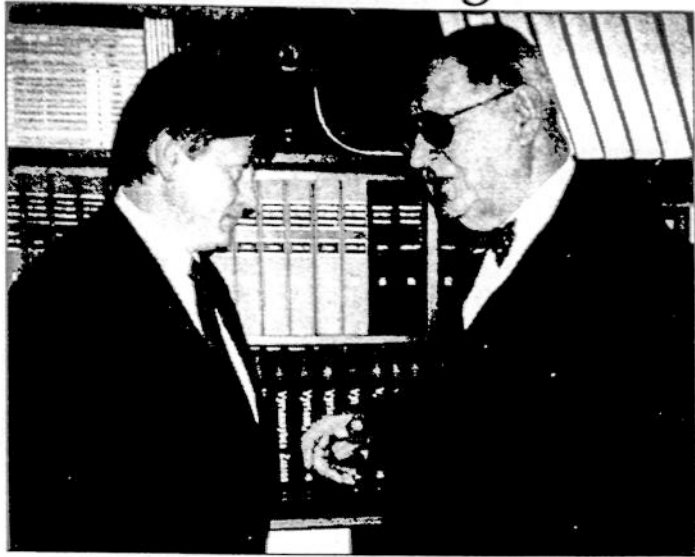
Tokiomis akimirkomis, katinas žinojo, kad nebus atstumtas. Gal gaus pienelio, gal dribsnį spirgų arba šiaip pasnausti viduryje kiemo galima buvo. Kitu metu Kurlmelienė buvo griežta moteris ir derėtis su ja netiko.

Padrybojos spalio, katinas patraukė prie gretimų sodybos.

Girgžtelėjo prieangio durys. Jose pasirodė popietiniu miegu užtęsęs Stanislovas Vabalas. Našlys. Pagarsėjęs kaimo bambeklis. Krenkš-telejęs, sodriai nusispioję kiemo pusėn. Gerai, kad nepataikė į šalia lesinėjantį gaidį. Šis nustebejęs pakėlė skiautere, atsainiai mostelėjo sparnais ir lesinėjo toliau - negi su trenktu prasidėsi... Senis prisėdo ant suolo. Stanislovas nebuvo kvailas vyras, bet akimirkomis būdavo nesukalbamas, atžarus. Dažnai koliodavosi. Jo vapoliojimas būdavo įmanrus: rūpūte tu dvikupre, karve tu nešventinto tvarto, ir kitaip. Jei kas nors Stanislovą bandydavo sustabdyti arba sugėdinti, jis atšaudavo, kad nei prieš dievą, nei prieš žmogų neburnoja. Tik gyvius mini. Ir pradėdavo pasakoti, kad tolimoje Rosijoje (jis tardavo: Roo-syjoje) keikūnai motinos vardą mini. Va jie, tai tikrai bjauriai keikiasi. O jis - vienas juokas. Tačiau nei jis buvo matęs toliau savo kaimo, nei ką. Tik pūsdavosi esą daug žinąs. Kažkur girdėjęs, kad yra šalis, kur žmonės sveikindamiesi nosimis trina, o jeigu sako "taip", tada galvomis purto, lyg nesutikdami. Keistuo-liai. Visokių šalių yra. Ir žmogystų yra visokių - raguotų ir uodeguotų. Senis dažnai pagalvodavo, galbūt, kai Kurlmelių Stepas ir Ona plaukė į Ameriką, tai matė tas šalis, kur tokių sutvėrimų gyvena. Amerika juk taip toli. Plaukdamas pro Australiją ir Vengriją, turbūt regėjo ant kranto uodeguotus šokinėjant ir galvas purtant. Ten tai baisu. O kad jis rūpūžikę besikoliodamas mini - anokia čia nuodemė. Tiesa, senis buvo mažai apsišvietęs ir jam visos pasaulio šalys atrodė kaip eilė išsirikiavusių salos, kurias reikia apllaukti, jeigu Amerikon nori patekti. Žinojo tik dvi salas - Australiją ir Vengriją. Taigi.

Katinas paklydinėjęs tai pas vienus tai pas kitus, metęs žvilgsnį į visas pakeliiu sutiktas kamaraites, sandėliukus, rūselius ir pusrū-sius, suprato, kad lengvai šį vakarą nepasisotins. (Bus daugiau)

Trūksta teisingumo

Buvęs Lietuvos Generalinis Prokuroras Artūras Paulauskas, 1995 m., apsilankymo New Yorke metu, susitiko su ambasadoriumi A. Simučiu.

(atkelta iš 3 psl.)

negalėjote padaryti? Kodėl ne?

Kai jie jau padarė nusikaltimus, tada jiems buvo bylos iškeltos.

Jūs ir Jūsų skyrius buvo kaltinami, kad per LDDP valdymo laikotarpį neišskelėte jokių svarbesnių bylų, sakykim, kad ir dėl bankų sugriovimo. Kaip jūs reaguojate į tai?

Dėl bankų visos bylos iškeltos ir čia ne mano buvo kompetencija, kelti ar nekelti. Mano buvo visai kitas specifinis skyrius ir reikia suprasti ką aš dirbau. Mes nefiksavom įvykusių faktų, bet ieškojom ir tyrėm, būtent su detektyvais. Kai įvyksta banke nusikaltimas, kažkas kreipiasi į aplinkės prokurorą, ir jis iškelia bylą. Niekas nebėga iš karto pranešti Generalinei Prokuratūrai.

Bet bankų krizė palietė visą kraštą.

Taip. Tai dėl tos griūties ir yra iškeltos baudžiamosios bylos.

Kiek jų yra iškelta?

Labai daug.

Maždaug - skaičiais?

Gal šešiolika, gal dvidešimt. Dėl kiekvieno banko byla iškelta. Tiriame, dėl ko sužlugdo tas bankas, kas kaltas, ir kas bus kalti, tas bus patrauktas.

V. Landsbergis yra pareiškęs, kad Prokuratūra nėra sustabdžiusi nei kolūkių, nei bankų išgrobštymo ir kad jūs asmeniškai dangstėte finansinius nusikaltimus ir neištyrėte nė vienos rimtesnės korupcijos bylos. Kaip jūs reaguojate į šį pasakymą?

Absurdas. Visų pirma, prokuratūra tiria jau įvykusius nusikaltimus ir mes negalim nieko sustabdyti, nes mes tiriam jau įvykusį įvykį. Ką gi mes galime stabdyti, jei vagystė jau įvyko?

Ar jūs galvojate, kad V. Lands-

bergis kritikuoja tik iš to taško, kad jūs turėjote stabdyti nusikaltimus?

Nežinau. Aš asmeniškai jau daug metų neturiu jokių bylų. Ne mano pareiga tirti - yra žemesni prokurorai, kurie tai daro. O kaip reaguojate į tą dalį, kuri sako, kad jūs dangstėte finansinius nusikaltimus?

Šmeižtas ir bandymas kaip savo konkurentą šmeižti. Tiesiog reikia suprasti mūsų skyriaus specifiką. Mes patys ieškojome duomenų prieš organizuotą nusikaltimą. Apie tokius nusikaltimus, kurie buvo padaryti ir apie kuriuos niekas nepraneša ir niekas apie juos nežino.

Kokios rūšies bylos sudarė didžiausią dalį Jūsų darbo? Mes praktiškai sudavėm stipriausius smūgius visam organizuotam nusikaltimui Vilniuje, Kaune, Palangoje, Klaipėdoje. Šituose miestuose suduoti galingiausi smūgiai. Išblaškytos visos grupuotės.

Tai buvo Jūsų pagrindinis darbas?

Taip. Tai yra ryšiai nutraukti su valdžia ir apskritai organizuoto nusikaltimo tyrimas. Visiškai kita specifiška. Ne finansinio, ne kokio kitokio, o būtent organizuoto.

Bet antra dalis šio skyriaus pavadinimo yra korupcija... Taip, be abejo. Jeigu gaudavome tokios informacijos, kad kažkas korumpuotas, tai tokių bylų daug buvo, sakysim, kontrabandos bylos, kurios buvo vedamos su policijos, su muitinės pagalba, tai labai daug yra nuteista ir muitininkų, ir policininkų, ir prokurorų, perduotų į teismus ir nuteistų pareigūnų.

Jūs esate tas, kuris įkūrė šį skyrių?

Taip.

Ar jo kūrimas pasiteisino?

Aš manau, kad tai ir buvo idėja, kad prokuratūra gali aktyviai kovoti su nusikalstamumu ir mes pademonstravom, kad iš tikrųjų mūsų pastangos buvo labai vaisingos, bet palietėm, matyt, tokias šaknis, kur paskiau apsisuko prieš mus pačius.

Šiuo metu yra tekę aptikti žinių, kad šis skyrius bus panaikintas. Ką jūs galvojate apie tai?

Kadangi jis tampa pavojingas. Ką reiškia pradėti persekioti pačius galingiausius nusikaltėlių klanų vadovus? Kokie ryšiai pas juos ir visa kita? Reikia suprasti. Kam yra pavojingas tas persekiojimas?

Daug kam. Ir valdžiai, ir nusikaltėliams, ir visiems, kurie susiję su jais.

Ar jūs kalbate abstrakčiai apie vieną kokią nors grupę?

Abstrakčiai, be abejo. Čia visiškai nėra jokio partinio ar ideologinio priklausomumo. Čia negalima sakyti nei tai partijai, nei tai, nes jie turi savo įtakos zoną daugeliui politikų.

Jūs neseniai viešai pareiškėte, kad kandidatuosite į Lietuvos Prezidentus. Kokie yra Jūsų planai šiuo metu?

Na, manau, kad artimiausiu metu būsiu išmestas iš darbo ir tada pradėsiu ruošti rinkimams.

Koks bus Jūsų obalsis - pagrindinė idėja?

Teisingumas, nes jo trūksta. Kokios pertvarkos valdžioje būtų svarbiausios?

Yra labai daug svarbių reikalų. Reikia bendrai pagalvoti apie pertvarkymą valdžių sistemos. Šiandien ta institucija, kuri yra padaryta iš Prezidento institucijos, yra butaforinė. Ši institucija yra silpninama. Aš manau, kad reikėtų sustiprinti Prezidentą, todėl, kad jis šiandien neturi įtakos šalies vidiniam gyvenimui.

Koks, Jūsų nuomone, yra pagrindinis rūpestis, kuris slegia Lietuvą šiandien?

Aš mančiau, kad ekonomika ir žmonių saugumas. Jei šitai būtų sutvarkyta, tada ir visa kita atsistotų į savo vietas.

Bet ar tai nesako, kad tai turėtų būti atstatyta iš šono ir kad nieko nereikalaujama iš paties žmogaus?

Čia yra valdžios darbas. Sutvarkyti įstatymus, sutvarkyti mokesčius taip, kad žmonėms būtų noras dirbti ir jie galėtų dirbti ir kad iš jų neatimtų visko, ką jie uždirba.

O šioje formulėje, šitame kontrakte tarp valdžios ir žmogaus, kokia būtų žmogaus atsakomybė?

Dorai kaip piliečiui gyventi.

Ir to užtektų?

Be abejo, kad jis apgintų tą valstybę, kai ją reiktų ginti.

Apie papigintus tarifus, tvirtą valiutą ir kultūrinius herojus

Lietuviškojo Parnaso mitai

Tomas VENCLOVA atsako į Aušros STANAITYTĖS klausimus

(Tęsinys. Pradžia Nr.21)

- Ką galėtumėt pasakyti apie Putino Kistorą (ar Poluksą) - Sruogą? Jis iš viso retokai patenka į literatūrinių diskusijų apyvarčią.

- Sruoga poetas šiandien turbūt neaktualus, maždaug kaip rusų poezijoje Balmontas (kuris ji gerokai įtakojo). Beje, idomiusia Sruogos kūrybos dalimi laikau ne dramaturgiją ir ne "Dievų mišką", o kritiką.

- Amžinasis nesantaikos akmuo - Nėris. Ant jos galvos tarsi krito Eglės prakeiksmas Drebulei, "išdėvikei dukrai". Pirmiausia, kokios vietos lietuvių poezijos panoramoje. Jūsų nuomone, nusipelnė jos lyrika, ypač jei atsižvelgsime į pastaraisiais metais Lietuvoje įvykusias poezijos hierarchijos permainas? Kodėl ypač Nėries viešas posūkis kairėn buvo ir yra toks sureikšminamas? Tokio žvėriško "padorių piliečių" puolimo nei būdami gyvi, nei po mirties nėra sulaukę nei Petras Cvirkas, nei Antanas Venclova, nei juo labiau Kazys Boruta. Režimą šlovinančių eilių parašė absoliučiai visi "šventieji": ir Putinas, ir Sruoga, taip pat "Psalmių" autorius Miškinis, tačiau tokio įniršio kaip "Poema apie Staliną" jų eilės nesukėlė. Kas tai: netiesioginis talento masto, kūrybos reikšmės pripažinimas? (Kitų poezijos žodis ne toks svarbus?) Pagaliau kodėl visas pasaulis (o kartu ir garbiųjų mūsų šviesuomenė) atlaidžiai vertina (arba net nediskutuoja) tokių asmenybių kaip Camus, Picasso, Dali, Shaw ir kitų simpatijas komunistams, bolševikų revoliucijai, o savųjų "revoliucionierių" riterandą atleidimo arba labai jau droviai jas teisina. Juk ir moralinę pramą vienai iš totalitarizmo rūšių minėtieji pasaulio laisvamanių ne kiek ne mažiau atsakingi negu Nėris už savo parašą Aukščiausiosios Tarybos sesijoje.

- Salomėja Nėris buvo poetė iš Dievo malonės. Be to, jos talentas kaip ir Binkio, buvo populietinis, tai yra artimas ir suprantamas labai plačiai auditorijai. Todėl jos posūkis kairėn ir juo labiau jos elgsena 1940 metais padarė ir tebedaro daug didesnį ispūdį negu Petro Cvirkos, Kazio Borutos ar Antano Venclovos elgsena. Trys pastarieji nuo pat pradžių priklausė kairiajam visuomenės sparnui, be to, neturėjo to garsenybės statuso, kurį turėjo Salomėja Nėris. Net okupacijos laikais, nepaisant nieko, ji buvo "minių numylėtinė" (juo labiau tos minios, bent jų didelė dalis, nuo jos dabar atsižegnoja). Jos asmeninis gyvenimas daugybę žmonių domino - net šiandien tebedomina - tarsi roko ar kino žvaigždžių gyvenimas (pati Nėris pirmoji Lietuvoje gana atvirai savo privačias kolizijas išpažindama prie to prisidėjo). Iš čia ir didesnis pasipiktinimas "tautos išdavike" - ir nelabai sėkmingi bandymai numylėtąją poetę reabilituoti: esą ji grįžusi į teisingą kelią mirties patalę, jos paskutinytis rinkinys buvęs "grynai lietuviškas", tik cenzūros sudarkytas, ir netgi "Poema apie Staliną" buvusi antistalinistinė. Kaip ten iš tikrųjų buvo, sunku pasakyti. Bent jau poemos reabilitavimas man atrodo beviltiškas reikalas. Bet visa tai turi tik antraeilę reikšmę, nes ne vienas Nėries eilėraščių, ką apie ją besakytum ir bemanytum, yra amžinas.

Tiek įniršis, tiek atkaklus Nėries gynimas liudija jos talento masą ir vertę. Tačiau dera pripažinti, kad esama skirtumo tarp "Poemos apie Staliną" ir Putino, Sruogos, Miškinio (ar netgi komunistui palankių autorių) re-

žiminių eilėraščių. Nėris parašė ir viešai perskaitė Kremliuje savo poemą pačiu atsakingiausiu momentu, kai okupantams itin reikėjo įteisinti savo veiksmus. Žymiausia - ar bent viena iš žymiausių - lietuvių poetė, tautiniais rūbais šlovinanti tautų vadą pasaulio akivaizdoje, buvo kaip tik tai, ko Stalinas geidė ir kas jam davė nemažai naudos. Tai nuodėmė, didesnė už daugelio nuodėmes. Visos kitos, palyginti su šia, buvo jau antraeilės. Be to, jas dažnai galėjai paaiškinti prievartavimu (nors jeigu prievartaujamas gauna privilegijų, kas atsitikdavo kai kuriems mūsų "šventiesiems", tai derėtų vadinti kiek kitu vardu). Nėries atveju ypatingo prievartavimo lyg ir nebuvo. Manau, jos elgsenai turėjo reikšmės du veiksniai: noras dar sykį papiktinti lietuvių inteligentiškąją visuomenę, nuo kurios Nėris nemažai prisikentėjo, ir naivus tikėjimas, kad komunizmas - ne toks blogas dalykas. Kai ji skaitė poemą, Lietuvoje dar nebuvo masinių vežimų ir šaudymų, taigi Nėris ir daugelis kitų galėjo manyti, kad viskas baigsis daugmaž gražiuoju, o vargingųjų gyvenimas netgi pagerės.

Kai dėl vakariečių, simpatizavusių komunistams, tai jie vis dėlto negarbino savo šalių okupacijos (kurios, beje, ir nebuvo), taigi jų pažiūras galėjai laikyti privačiu reikalu. Beje, čia labai daug atšėšėlių. Shaw "komunistavimas" kitoks negu Picasso, Sartre'o - kitoks negu Lorca'os, o Camus ar Orwellas buvo susigundę komunistu tik labai trumpą laiką ir vėliau virto jo griežčiausiais ir išmintingiausiais kritikais. Mūsų šviesuomenė - ar bent jos dalis - pastaruoju metu, man rodos, linkusi tas vakariečių simpatijas komunistams irgi labai negailestingai vertinti. Čia veikia kompensacijos mechanizmas: labiausiai piktinasi konformistai, kurie irgi nusidėjo pataikavimu režimui - mat jie trokšta, kad visi tai užmirštų, o itin smarkiai trokšta užmiršti patys. Blaivus požiūris reikalauja kiek ramesnio nuodėmių pasivėrimo ir kiek didesnio atlaidumo.

- Savo straipsniuose "Lietuvių poezija abipus Atlanto" ir "Lietuvių poezija pasaulinės poezijos kontekste", kalbėdamas apie savo kartos poetų kūrybą, esate paminėjęs, kad labiau mėgstate Martinaitį (tačiau ne jo Kukutį) ir Vaičiūnaitę negu, tarkim, Gedą, Bloę ar Juškaitį. Tai suprantama, turint galvoje Jūsų polinkį į formos tikslumą, vidinę logiką, techninį griežtumą, apgalvotą kompoziciją ir skeptišką požiūrį į "vadinamąją spontaniškumą, kuris dažnai persilieja į grafomaniją" (pažodžiui ar apytiksliai cituoju Jūsų žodžius). Galbūt tas neatsakingas eksperimentavimas ar neva hamletiškas poetų apsimetinėjimas Dievo kvailiais iš dalies sutapo su cenzorių užmačiomis: "nesuprantama" poezija (dėl to kartkartėmis kildavo diskusijų) prarado būtiną ryšį su adresu ir oponavimas oficialiajai ideologijai virto špygos nešiojimu kišenėje. Apskritai įprotis ironizuoti neaišku ką, dėl ko ir kieno vardu, reliatyvizmas be ribų buvo tapęs nemenkama tarybinio laikotarpio "avangardinio" meno (taip pat ir meno kritikos) ryškia, savotiška konformizmo atmaina, leidžiančia nešioti disidentų kaukę, kuri nebuvo susijusi su jokia rizika.

- Kad ir liūdna pripažinti, daugelis mūsų jaunesniosios kartos poetų laikėsi nerasytos sutarties su valdžia.

(Bus daugiau)

IŠ VISUR

- Lietuvių Kunigų Vienybės metinis seimas įvyks spalio 13-14 dienomis Nekalto Pradėjimo vienuolyne, Putnam, CT.

- "Lietuviškai knygai 450", tarptautinio ekslibrisų konkurso, paroda Lietuvių Dailės muziejuje, Lemont, IL, vyko balandžio 26-gegužės 11 dienomis.

- Smuikininko Vilhelmo Čepinskio, ką tik baigusio Juilard muzikos mokyklą New Yorke, solo debiutas su simfoniniu orkestru Carnegie Hall, New York, NY, įvyks birželio 4 d. Smuikininkas birželio 15 koncertuos Jaunimo Centre, Chicagoje. Šį koncertą rengia Amerikos Lietuvių radijas.

- A. a. dr. V. Sruogienei atminti Lietuvių Fondo įsteigtas velionio vardo specialus fondas, kuris remia Lietuvos istoriją studijuojanti jaunimą.

- JAV Lietuvių Bendruomenės taryba renkama kas treji metai. Į penkioliktąją tarybą rinkimai vyko du gegužės mėnesio savaitgaliais: gegužės 17, 18, 24 ir 25 dienomis.

- Dr. Birutei Galdikaitei, Tarptautinio orangutangų fondo prezidentei, Simon Fraser universiteto profesorei, gegužės 2 d. Los Angeles, CA, įteiktas Tyler vardo aukso medalis ir 150,000 dol. premija.

- Tragiškojo Birželio minėjimas birželio 6 d. įvyks Pasaulio Lietuvių Centre, Lemont, IL, o birželio 8 d. - Chicago Jaunimo Centre. Abu minėjimus rengia Partizanams remti komitetas.

- Su M. K. Čiurlionio darbu - tapybos, piešinių ir minčių knyga susipažinimas įvyks birželio 20 d. Lietuvių Dailės muziejuje, Lemont, IL. Knyga devyniomis kalbomis išleista Italijoje. Su knyga supažindins prof. Vyt. Landsbergis. Vakaronę rengia JAV LB Kultūros taryba.

- Naujosios muzikos daktarės Frances Covalsky-Kavaliauskaitės rečitalis įvyks šeštadienį, gegužės 31 d., 7:00 val. vak., Baptistų bažnyčioje, Morristown, New Jersey. Per BALFą visas pelnas bus skiriamas Lietuvos našlaičių labdarai. Programą sudarys Franco Liszto ir Frederico Chopino kūryba.

- Kun. Jonas P. Stankevičius, sulaukęs 83 m. amžiaus, balandžio 24 d. mirė San Diego, CA. Prieš išeidamas į pensiją, velionis buvo kapelionu Šv. Kryžiaus ligoninėje, Chicago, IL, ir klebonu Šv. Antano parapijoje, Cicero, IL.

- Inž. Leonas Kačinskas, sulaukęs 88 metų amžiaus, balandžio 23 d. mirė Putnam, CT. Anksčiau gyveno Washington, DC, ir St. Petersburg, FL.

- Arkivyskupas Jonas Bulaitis, ejęs apaštalinio nuncio pareigas Korėjoje ir Mongolijoje, toms pačioms pareigoms paskirtas į Albaniją.

- Lietuvių Katalikų Mokslo akademijos XVII suvažiavimas įvyks birželio 15-21 dienomis Vilniuje.

- Eleanoros Zapolienės dailės darbų paroda vyksta Chicagoje, Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje nuo gegužės 16 d. iki birželio 8 d.

Dar viena Chicago Lietuvos Operos premjera

Po "Martos" operos spektaklio Cicero, IL, balandžio 13 d. susitiko dabartiniai ir buvę solistai: Vaclovas Momkus, St. Baranauškas-Baras, Vytautas Juozapaitis, Jonas Antanavičius ir kt.

Ed. Šulaičio nuotr.

Edvardas Šulaitis

Per savo 41 sezoną Chicago Lietuvos Operos kolektyvas pastatė daugybę pasaulinio garso kompozitorių bei lietuvių kūrėjų parašytų operų. Šį pavasarį buvo parodyta dar viena jų - mažiau žinoma bei statoma - Friedrich von Flotow 4 veiksmų opera "Marta". Šią operą Chicagočiams padėjo pastatyti Kauno

Muzikinis teatras, su kuriuo prieš porą metų užmegztį ryšiai vis duoda gražių vaisių ir prailgina Chicago Lietuvos Operos kolektyvo amžių.

Šį kartą atvažiavo beveik visi solistai (išskyrus Vaclovą Momkų), režisierius Gintas Žilys, dirigentas Julius Geniušas. Operos solistų tarpe buvo kauniečiai Sabina Martinaitytė (ji čia dainavo ir pernai Jūratės rolę), Rita

Preikšaitė, Juozas Malikonis, Jonas Antanavičius.

Mažuosie vaidmenyse pasirodė Marijus Žiedas, Julijus Savrimas, Lidija Rasutienė, Virginija Jakėvičiūtė, Giedrė Nedveckienė. Chormeisteriu buvo jau ilgesnią laiką Chicagoje gyvenantis Ričardas Sokas.

Žinoma, operos nebūtų galėję būti be choro, kuriame dainavo (mukelta į 7 psl.)

LIETUVOS ŠAULIŲ SAJUNGOS UŽSIENIO ATSTOVŲ SUAŽIAVIMAS

Balandžio 12 ir 13 dienomis Chicagoje, Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės namuose, įvyko Lietuvos šaulių Sąjungos užsienio dalinių atstovų XIV-tasis suvažiavimas. Jame dalyvavo 74 atstovai iš 22 dalinių, esančių JAV ir Kanadoje. Atstovai iš Australijos, kur yra 7 daliniai, neatvyko. Australijos daliniai yra pareiškę, kad jie nori priklausyti tiesiog Lietuvos šaulių Sąjungai, o ne sąjungai išeivijoje. Dalyvavo ir suvažiavimą pasveikino specialiai iš Lietuvos atvykę: sąjungos vadas Rimvydas Mintautas, moterų šaulių vadės pavaduotoja Marytė Sėjūnaitė ir Vilniaus Karaliaus Mindaugo rinktinės vadas Rimantas Vrubliauskas.

Suvažiavimą atidarė LŠS Išeivijoje vadas Mykolas Abarius. Į suvažiavimo garbės prezidiumą jis pakvietė svečius iš Lietuvos, vyskupą Paulių Baltakį, OFM, ir sąjungos vyr. kapelioną kun. Alfonsą Baboną. Įnešus sąjungos ir jos dalinių vėliavas, solistas Algirdas Brazis sugiedojo Amerikos himną. Po invocacijos, kurią sukalbėjo kun. Babonas, buvo pagerbti mirę, žuvę ar nukankinti šaulių sąjungos nariai. Toliau sekė sveikinimai. Be svečių iš Lietuvos, suvažiavimą dar pasveikino vyskupas P. Baltakis, OFM, savo žodyje prisimindamas tuos laikus, kai jis buvo New Yorko Simo Kudirkos šaulių kuopos kapelionas. Po jo žodžių dar sveikino sąjungos vyr. kapelionas kun. A. Babonas, Ramovėnų vardu jų pirm. Edmundas Vengianskas ir Mažosios Lietuvos rezistencinio sąjūdžio pirm. Algis Regis. Raštu gautuosius sveikinimus perskaitė Kęstutis Miklas,

Lietuvių visuomenės veikėjas iš New Yorko - Kęstutis Miklas, Chicagoje atvykęs į šaulių Sąjungos suvažiavimą, susitiko ir su kitais lietuviškos veiklos darbuotojais. Edvardo Šulaičio nuotraukoje jis kalbasi su LB ir sporto veikėju Rimantu Dirvoniū.

prieš tai perduodamas per susitikimą Washingtono gautą Lietuvos Seimo pirmininko Vytauto Landsbergio prašymą jo vardu pasveikinti šį suvažiavimą ir palinkėti visiems šauliams geriausios kloties, dirbant Lietuvos labui. Raštu sveikino Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas, Lietuvos kariuomenės vadas gen. J. Andriškevičius, ambasadorius Washingtono dr. A. Eidintas, buvęs ambasadorius prie JT A. Simutis, gen. konsulas New Yorko dr. P. Anusas, Lietuvos gynybos atašė JAV maj. V. Sarapinas, gynybos atašė Danijoje pulk. J. Gečas ir visa eilė lietuvių organizacijų vadovų.

Po pertraukos vyko darbo posėdžiai, kuriems vadovauti buvo sudarytas darbo prezidiumas, susidedantis iš pirmininko Edmundo Vengiansko, vicepirmininko Juozo Mikulio ir sekreto-

rių - Zidos Bagdžiuvienės ir Vladko Kerulio. Taip pat buvo sudarytos rezoliucijų, nominacijų ir mandatų komisijos.

Pranešimus apie sąjungos praėjusių trejų metų veiklą bei išdėstę būklę padarė pats sąjungos vadas M. Abarius ir jo valdybos nariai - LŠS Išeivijoje Moterų vadė Anelė Kirvaitytė, LŠS Išeivijoje Jūrų šaulių vadovas Edmundas Vengianskas ir ūkio reikalų vadovas Juozas Kinčius. Kontrolės komisijos aktą perskaitė jos pirm. Kęstutis Miklas, o garbės teismo pirminku perrinktas Kazys Jokūbaitis iš Toronto. Lietuvos šaulių Sąjungos valdyboms pasiūlius, suvažiavimas patvirtino garbės šaulio titulo suteikimą: O. Abarienei, M. Baukiui, K. Česnai, S. Tamaliūčiūtei, Ferro, J. Kinčiui, K. Miklui, J. Šostakui ir A. Šukiui. Naujieji garbės šauliai gavo pažymėjimus ir specialiai iš Lietuvos atvežtus garbės šaulio ženklus, kuriuos įteikė jiems Lietuvos šaulių Sąjungos vadas R. Mintautas kartu su išeivijos sąjungos vadu M. Abariu.

dengdamas savo asmeniškoms lėšomis.

Renkant naują sąjungos vadovybę, be didelių diskusijų sąjungos vadu buvo vėl išrinktas Detroito Švyturio jūrų šaulių kuopos vadas Mykolas Abarius, sąjungai vadovaujantis nuo 1987 m. Jo pasiūlytą valdybą suvažiavimas taip pat patvirtino. Į ją įeina: pirmuoju vado pavaduotoju Juozas Mikulis iš Chicago, pavaduotojai - Jonas Petrikas iš Toronto ir Jonas Šostakas iš Detroito, kuris taip pat vadovaus sportui bei šaudymo pratimams. Iždininku bus Leonas Petronis, sekretore - Ona Abariene, kultūros vadovu - Stasys Sližys, spaudos ir informacijos reikalams - Regina Juškaitė, fotokorespondentu - Balys Teličėnas, jaunimo vadovu - Šarūnas Mingelė ir sąjungos vyriausio kapelionu - kun. Alfonsas Babonas (visi detroitiečiai). Moterų šaulių vadė ir toliau pasilieka Anelė Kirvaitytė, o jūrų šaulių vadovu - Edmundas Vengianskas (abu čikagiečiai).

Sąjungos kontrolės komisijos pirmininku ketvirtam trejų metų terminui buvo išrinktas New Yorko Simo Kudirkos šaulių kuopos vadas Kęstutis Miklas, o garbės teismo pirmininku perrinktas Kazys Jokūbaitis iš Toronto.

Lietuvos šaulių Sąjungos valdyboms pasiūlius, suvažiavimas patvirtino garbės šaulio titulo suteikimą: O. Abarienei, M. Baukiui, K. Česnai, S. Tamaliūčiūtei, Ferro, J. Kinčiui, K. Miklui, J. Šostakui ir A. Šukiui. Naujieji garbės šauliai gavo pažymėjimus ir specialiai iš Lietuvos atvežtus garbės šaulio ženklus, kuriuos įteikė jiems Lietuvos šaulių Sąjungos vadas R. Mintautas kartu su išeivijos sąjungos vadu M. Abariu.

Po to rezoliucijų komisija pateikė suvažiavimui rezoliucijas, kurias jis vienbalsiai priėmė.

Perdavus sąjungos vėliavą naujai išrinktam sąjungos vadui ir sugiedojus Tautos himną, suvažiavimo darbo posėdžiai buvo baigti.

Vakare toje pačioje salėje buvo banketas, kur pilnutėlė salė šaulių ir jų svečių puotavo, linksmi-

Rusai šampano lobį traukė iš eketės

Užšalusioje Irtyšiaus upėje, netoli Repolovo Chanty kaimo, Sibire, rusai nardė į eketę, kad iškeltų paskendusį krovinį su šampanu. 30 šampano dėžių atsidūrė vandeninyje, kai, vežant krovinį sunkvežimiu, ilūžo upės ledas ir sunkvežimis nuskendo.

Apie tai išgirdę vietiniai kaimiečiai vienas po kito pradėjo nardyti į eketę, kol iš dugno iškėlė visą krovinį. LA

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296-4130

nami šaulių rinktinės orkestro. Kitą dieną vyko pamaldos Brighton Parko Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje, kur Šv. Mišias celebravo vysk. P. Baltakis, asistuojant sąjungos kapelionui kun. A. Babonui ir Vytau-

to Didžiojo šaulių rinktinės kapelionui kun. Fabijonui Kireiliui. Po pamaldų visi šauliai rinkosi į rinktinės salę pabendravimui bei atsisveikinimui su svečiais ir iš toliau atvykusiais.

(kkm)

1997 SKRYDŽIAI Į VILNIŲ

iki gegužės 31	birž. 1 - rugsėjo 30
Iš N.Y. (JFK) \$631.	\$750.
Iš Detroito \$663.	\$778.
Iš Chicago \$663.	\$778.
Iš L.A. ir San Francisco \$813.	\$916.
Iš Tampa, Orlando \$740.	\$800.*

*\$800. birž. 10 - 23; \$860. birž. 24 - rugp. 31.

Plius mokesčiai. Papiginti skrydžiai iš visų JAV miestų. Vietų skaičius ribotas.

Vytis Travel

40-24 235 St.
Douglaston, NY 11363
Tel.: 718-423-6161
1-800-77-VYTIS

Internet <http://www.travelfile.com/get/vtours.html>

atlanta IE, Inc.

800-775-SEND ▼ 914-258-5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ.

JUNE PICK-UP SCHEDULE

JUNE 3	PUTNAM, CT	1 - 2 pm
JUNE 5	NEWARK, NJ	11 - 12 noon
JUNE 6	PHILADELPHIA, PA	11 - 12 noon
JUNE 6	BALTIMORE, MD	4 - 5 pm
JUNE 7	BROOKLYN, NY	12 - 1 pm
JUNE 7	BALTIMORE - LITHUANIAN FEST.	
JUNE 9	WHITING, NJ	1 - 2 pm
JUNE 10	NEW BRITAIN, CT	11 - 12 noon
JUNE 10	NEW HAVEN, CT	2 - 3 pm
JUNE 10	WATERBURY, CT	4 - 5 pm
JUNE 12	KEARNY, NJ	11 - 12 noon
JUNE 12	PATERSON, NJ	1 - 2 pm
JUNE 19	NEWARK, NJ	11 - 12 noon
JUNE 21	BROOKLYN, NY	12 - 1 pm
JUNE 24	NEW BRITAIN, CT	11 - 12 noon
JUNE 24	NEW HAVEN, CT	2 - 3 pm

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$690 r.t.

One way to Vilnius \$465

FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS KAINOMIS

pavasari ir vasarą, skrisdami į
Vilnių ir Rygą!

Mes taip pat siūlome patogius skrydžius ir keliones
laivu į Karibų salas, Australiją, Aziją ir Europą.

Dėl daugiau informacijų skambinti:

AIREX TRAVEL AGENCY

382 Broad Ave.

Leonia, NJ 07605

(201) 944-1273 (800) 955-7370 (201) 947-2189

VILTIS (HOPE)

LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
TEL.: (617) 269-4455

TIESIOGINIAI SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ

BIRŽELIO MĖNESI siuntinius paimsime šiose vietovėse:

NORWOOD, MA	JUNE 17	6:00 - 4:00 PM
CAPE CODE, MA	JUNE 18	3:00 - 5:00 PM
BROCKTON, MA	JUNE 19	4:00 - 6:00 PM
LOWELL, MA	JUNE 20	12:00 - 1:00 PM
LAWRENCE, MA	JUNE 20	2:00 - 3:00 PM
NASHUA, NH	JUNE 20	4:00 - 5:00 PM
WATERBURY, CT	JUNE 21	9:30 - 11:00 AM
WORCESTER, MA	JUNE 21	11:00 - 2:00 PM
HARTFORD, CT	JUNE 21	12:00 - 2:00 PM
GARDNER, MA	JUNE 23	4:00 - 6:00 PM
KENNEBUNKPORT, ME	JUNE 24	11:00 - 12:00 PM
PUTNAM, CT	JUNE 25	1:00 - 2:30 PM
PROVIDENCE, RI	JUNE 25	4:00 - 6:00 PM
ALBANY, NY	JUNE 26	6:30 - 7:30 PM
BINGHAMTON, NY	JUNE 27	9:00 - 11:00 AM
SCRANTON, PA	JUNE 27	12:00 - 1:00 PM

Dėl pinigų pervedimo, dėl Air Cargo siuntinių ir
kitokios informacijos prašome teirautis telefonu:

(617) 269-4455

Ferrante Travel Center

135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650

(800) 654-2432

(201) 592-8780

MES SIŪLOME PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ IŠ BET KOKIOS VIETOVĖS AMERIKOJE AR KANADOJE

Baltijos valstybės ir NATO ribų plėtimas

(atkelta iš 4 psl.)

Amerikos baltams, koordinuojant veiksmus su BV vyriausybėmis, ieškoti kelių paveikti JAV Kongresą ir vyriausybę, kad ne tik paremtų BV priėmimą į NATO, bet ekonomine ir karine pagalba paskubintų pasiekti naujoms NATO narėms keliamų reikalavimų lygį. Iš tikro, jau ir dabar BV atitinka pagrindinius reikalaujamus kriterijus: neturi teritorinių ginčų su kaimynais (Rusija kelia tyčinius ginčus, kad stabdytų BV priėmimą į NATO), karinės pajėgos kontroliuojamos civiliu, etninės problemos mažesnės negu kai kuriose NATO valstybėse, demokratija su laisvąja rinką įsitvirtina, ekonominis gerbūvis kyla.

Beveik visi kalbėtojai reiškė nuomonę, kad baltai turi išvystyti nepaprastą spaudimą, kad Madride būtų užtikrintas antrame rate atviras kelias ir BV.

BV vyriausybės dėl įstojimo į NATO yra išvystę stiprią akciją. Buvo viena įdomi sugestija, kad jos turėtų BV saugumo klausimams nagrinėti sukurti bendrą specialistų grupę ir paruošti faktų dokumentą, angliškai vadi-

namą "white paper", kuris būtų pateiktas JAV vyriausybei ir Kongreso nariams.

Kongresmenas Royce ir kiti kalbėtojai manė, kad Solomon'o rezoliucijai, H. Con. Res. 10, raginančiai Amerikos vyriausybę remti BV kandidatūrą į NATO, nuotaikos Kongrese palankios. Europoje BV nuoširdžiai remia Danija, Anglija didesnės reikšmės NATO plėtimui neteikia, nes prisibijo Vokietijos dominavimo. Vokietija, BV "advokatė", irgi didelio entuziazmo nerodo, nes bijo padidinti įtampą su Rusija. Viską lems Amerikos pozicija.

Žinoti, kas ką dirbo ir dirba

Iš kruopščiai paruošto Anne V. Smith pranešimo buvo aišku, kad BV interesus Washingtonie išstvermingai ir su politiniu išvalgumu gina ABLL. Džiugi žinia, kad į akciją energingai įsijungė Amerikos Lietuvių Taryba ir JAV Lietuvių Bendruomenės Vakarų apygarda su padaliniais. Lietuvos Seimo pirmininko Vytauto Landsbergio sveikinimas atnešė moralinę paramą, nes ilgą laiką visuomenėje buvo platinama

Dar viena Chicagos Lietuvių Operos premjera

Chicagos Lietuvių Operos dainininkas St. Baranauskas-Baras kalbasi su "Martos" operoje dalyvavusiu solistu kauniečiu Jonu Antanavičiumi. Ed. Šulaičio nuotr.

(atkelta iš 5 psl.)

daugiau nei 50 žmonių. Tai chigagiečiai - dainos mėgėjai, kurių

mintis, kad į ABLL veiklą jis žiūrės abejingai ir neva nerėmės ne Karaliaučiaus rezoliucijos.

Lietuvos Seimas ir vyriausybė turėtų žinoti, kas ką Lietuvos laisvės labui dirbo praėjusioje ir ka daro dabar. Tada iš tikro prasidėtų vaisingas Lietuvos ir išeivijos bendradarbiavimas.

paauguti šimtai valandų įgalino šios operos pastatymą. Taip pat buvo pasamdytas 40 asmenų orkestras, sudarytas iš profesionalų, priklausančių muzikantų profsajungai. Kaip teko girdėti, šių žmonių samda sudarė didesniąją pastatymo išlaidų dalį (apie 40 tūkst. dol.).

Taip pat teko išgirsti, jog pigiau yra atsivežti muzikantus iš Lietuvos, negu samdyti vietinius, tačiau dabar jau yra sunkumų

surasti atsivežtiems iš Lietuvos žmonėms nakvynes. Beje, šiame orkestre grojo ir viena chigagietė lietuvaitė - profesionalė muzikantė Linda Veleckytė.

Opera "Marta" yra žaisminga, nesunki ir publikai, kaip atrodė, patiko. Ji labiau panėšėjo į operetę, o ne į operą - kokias anksčiau buvome įpratę matyti. Joje ir žinomesniųjų arijų (išskyrus vieną) neužtikiname. Tačiau pagrindinių trijų solistų sugebėjimai ir jų pasiruošimas buvo pakankamai geras, kad ši opera nuskambėtų profesionaliai. Solistai: Sabina Martinaitytė, Rita Preikšaitė ir Jonas Antanavičius savo sudėtingesnius vaidmenis atliko be priekaištų.

Spektaklis įvyko jau tradicine tapusioje Morton East vid. mokyklos didžiulėje auditorijoje, kurioje telpa arti dviejų su puse tūkstančio klausytojų. Publika galėjo būti apie pusę salės, kas, žinoma, yra gal truputį per mažą tokiai didelei Chicagos lietuvių

kolonijai. Žinant, kad anksčiau prireikdavo 4 arba bent dviejų spektaklių (du spektakliai buvo dar ir pernai), atrodo, kad vis einama žemyn.

Tačiau dar pasiduoti nežadama, nes jau numatytas ir sekančių metų pastatymas - operetė "Čigonų baronas". Atrodo, kad draugystė su Kauno muzikiniu teatru chigagiečius dar išlaikys ir ateityje. O turėti Lietuvių Operą Chigagoje jau daugeliui yra pareiga ir jos netekimas ne vienam sukeltų gana didelį liūdesį. Taigi reikia nuolat prašyti aukų iš mūsų visuomenės, rengti visokius pridedinius renginius ir daug kam dirbti be jokio atlyginimo. Bet tas išeivių lietuvių tarpe jau nėra jokia naujiena. Gal tik naujai į šį kraštą atvykstantieji nelabai tai supranta. Tačiau, reikia pasakyti, kad Operos choro narių tarpe jau yra ir naujai į Ameriką iš Lietuvos atvažiuojusių ir jų skaičius turėtų didėti.

Lietuvių festivalis

Sekmadienį, birželio 8 d., tuoj po 11:00 ryto Šv. Mišų, Šv. Petro ir Povilo parapijos svetainėje, 216 Ripley Place, Elizabeth, New Jersey 07206, įvyks didžiulis lietuvių festivalis. Bus skanių lietuviškų patiekalų, gintaro dirbinių, ir bus

Labai talentingas ir gabus muzikas Viktoras Šestokas padžiugins mus su gitara. Veiks laimės loterija - bus daug įvairių premijų!

Klebonas Alfredas Žemeikis visus kviečia atsilankyti, maloniai praleisti sekmadienį ir kartu galima nusipirkti lietuviškų skanumynų ir duonos. Linksmoje dalyje - lietuviška muzika ir jaunių tautinių šokių grupė, vadovaujama dr. Virginijos Vaitekonis Obando.

paremti lietuvišką veiklą ir parapiją. Ypač prašo nesenai atvažiuojus iš Lietuvos dalyvauti šiame rengime. Bus progą pasilinksinti su draugais ir pažįstamais. Visi laukiami!

SEIMO PIRMININKO TURTO DEKLARACIJA

(atkelta iš 1 psl.)

pirmininkas uždirbo truputį daugiau nei 51 tūkst. litų, sumokėjo apie 14 tūkst. litų mokesčių. Seime pirmininkas uždirbo 18 tūkst. litų, visa kita yra autoriniai atlyginimai už koncertus ir kita. Seimo pirmininkas prašo atkreipti dėmesį, kad jis labdarai skyrė 35 tūkst. litų.

Grazina Landsbergienė nekilnojamojo turto neturi. P. Lands-

Paremdami lietuvišką spaudą, Jūs remiate lietuvių Amerikoje
Tel: (718) 827-1351

VIENERIŲ METU MIRTIES SUKAKTIS

A. + A.

JERONIMAS LANDSBERGIS

1901.I.29 -- 1996.VI.13

Šv. Mišios už jo sielą bus atnaušaujamos birželio 13 d. Apreiškimo par. bažnyčioje Brooklyne, 7:30 val. ryto; pranciškonų koplyčioje Brooklyne, 10:00 val. ryto; ir Kennebunkporte, 7:30 val. ryto.

Kviečiame artimuosius ir pažįstamus prisiminti a. a. Jeronimą savo maldose. Liūdintys

duktė Gražina,
sūnūs Algirdas ir Algimantas
su šeimomis

A. + A.

EUGENIJAI VAINIENEI

Amžinybėn iškeliavus

Sūnums Jonui, Tautos Fondo tarybos nariui, ir Petriui su šeima, bei visiems giminėms ir artimiesiems reiškiame nuoširdžių užuojautą.

Tautos Fondas

Ji praėjo aplink skleisdama gerį ir meilę

(atkelta iš 2 psl.)

Amerika.

Darbo ir vargo metai New Yorke

1951 m. kovo 4 d. šeima išlipo New Yorko uoste, kur jų laukė jiems garantijas davęs senosios lietuvių emigrantų kartos atstovas Pranas Narvydas. Irena su vaikais pirmąjį mėnesį priglaudė Mariją Saulienę. Susiradusi darbą siuvykloje, Irena su vaikais išsikūrė Williamsburge, kur pradžia į rėmė Pr. Narvydas. Irena tuos savo geradarius visada minėdavo su dėkingumu.

Dirba amerikiečių istaigoje

Abu vaikai pradėjo mokytis amerikiečių mokyklose ir noriai lankė lietuvių šeštadieninę mokyklą Brooklyne. Dirbdama fizikinį darbą, Irena pramoko anglų kalbos ir, lietuvių rekomenduojama, 1958 m. gavo IBM mašininkės darbą sveikatos draudimo istaigoje. Po metų paskirta skyriaus viršininke, Irena vėliau padėjo ten įsidarbinti eilei lietuvių. Toje Boston Insurance Co. Irena Banaitienė dirbo iki 1972 m., kol išėjo į pensiją. Vėliau, 1974-1977 m., ji dar dirbo Susivienijimo Lietuvių Amerikoje centre.

Rūpestis atsivežti sergantį vyrą

Pamažu Irenai gyvenimas palengvėjo. 1957 m. dukra Gintarė baigė Hunter kolegijoje biologiją ir pradėjo dirbti, o sūnus Donatas tapo kolegijos studentu. Bet rūpestis dėl vyro nesibaigė.

Pagyvenęs Vokietijoje privačiai, progresuojant ligai, B. Banaitis atsidūrė džiovininkų sanatorijoje netoli Heidelbergo. Amerikos valdžia, po ilgų Irenos pastangų, leido ligoniui atvažiuoti į Ameriką, su sąlyga, kad šeima jį išlaikys, ir jis netaps našta amerikiečių visuomenei. Bet tada prasidėjo sunkumai su sanatorija, kurios vyr. gydytojas atsisakė sergantį B. Banaitį išleisti iš ligoninės. Nuvažiavusi į Vokietiją, Irena kreipėsi į Heidelbergo teisimą, kur pati, be advokato pagalbos, bylą laimėjo, įrodžiusi, kad šeima yra finansškai pajėgi rūpintis tėvu.

Vyras miršta džiova

1959 m. B. Banaitis atvažiavo į Ameriką dviasdešimties metų

palaužtas žmogus. Nežiūrint visų Irenos pastangų, išsibėgėjusios ligos nepavyko sustabdyti, ir B. Banaitis mirė 1967 m. sausio 11 dieną.

Globoja kompozitorius K. V. Banaitis

Banaičių dukrai Gintarei ištejęs už inž. Antano Ivaškos 1959 m. ir netrukus išsikėlus į Connecticut, Irena Banaitienė priėmė pas save gyventi paliegsų komp. K. V. Banaitį ir su sūnaus Donato pagalba jį globojo iki jo mirties.

Dirbdama pilną laiką ir prižiūredama du ligonius, Irena dešimt metų (1955-1965) mokytojavo šeštadieninėje lietuvių mokykloje, 1955-1956 m. būdama ir jos vedėja.

Ypač sunkūs Irenai buvo 1966 m., sūnui Donatui karjaujant Vietnamo kare, iš kurio jis grįžo tiksliai į tėvo laidotuves.

Išėjusi 1972 m. į pensiją, Irena sakydavo, kad gyventi jai tapo net per gerai. Kolegija baigęs sūnus įsidarbino Socialinio saugumo istaigoje, ir jie pajėgė išgyti nuosavą pastogę. Tada Irena visą energiją nukreipė į visuomeninę veiklą.

LMK Federacijos pirmininkė

LMKF ilgalaikei pirmininkei Vinciei Jonuškaitei persikėlus gyventi į Kaliforniją, 1972 m. Irena buvo įprašyta perimti tada labai pajėgios, 900 narių turinčios organizacijos vadovavimą.

Niekada nenorėjusi sau jokio dėmesio ir pripažinimo, Irena Banaitienė pražydo visais savo talentais. Ji pasirodė esanti gera kalbėtoja, pilna idėjų, darbšti organizatorė, gabi žurnalistė. LMKF 1959 m. tapus General Federation of Women's Clubs 11 milijonų tarptautinės organizacijos nare, lietuvis dalyvavo kasmetiniuose jos suvažiavimuose, pasinaudodamos jais kaip forumu Lietuvos laisvės bylai kelti. Vieton važiavusi viena, Irena ragindavo jaunesnes nares juose dalyvauti didesniu būriu, kad atkreiptų suvažiavusių dėmesį į Lietuvos reikalus.

Pirmininkavo dvi kadencijas

Dvi Irenos Banaitienės pirmininkavimo kadencijos 1972-1978 m. praėjo Žmogaus Teisių gynimo ženkle. Drauge su kito-

mis lietuvių organizacijomis LMKF išnaudojo tuo metu palankią viešąją opinią disidentams, organizuodama didelę laiškų rašymo akciją mūsų politinių kalinių išlaisvinimo ir išskirtų šeimų sujungimo reikais, į kurią buvo įtraukti visi klubai.

Daugybė Irenos Banaitienės suredaguotų memorandumų ir laiškų dėl Žmogaus Teisių pažeidimo Lietuvoje (kuriuos į anglų kalbą išversdavo sūnus Donatas) buvo išsiuntinėta Helsinkio Europos saugumo ir Belgio konferencijų metu bei Radio Free Europe transliacijų testinimo reikalu.

Buvo kreiptasi į Jungtines Tautas prašant, kad tame forume būtų leista prabilti laisvojo pasaulio lietuvių atstovams, remiantis Žmogaus Teisių deklaracija. Buvo išsiųsti protesto raštai Australijos ir Naujosios Zelandijos vyriausybėms, joms de jure pripažinus Pabaltijo valstybes Sovietams. 1978 m. Phoenix, AZ, įvykusiam GFWC suvažiavimui Irena Banaitienė paruošė rezoliuciją, prašant šioje organizacijoje įsteigti žmonių teisėms ginti komitetą. Rezoliucija buvo vienbalsiai priimta, ir komitetas tapo įkurtas.

1973 m. rudenį nuvykusi į Vokietijos LMKF suvažiavimą Stuttgarte, Irena Banaitienė pasakė kalbą, kreipdamasi į pasauli visų lietuvių moterų vardu, kad tuomet bet kokia kaina siekiama taika su Sovietais, neparemta pagrindinių žmogaus teisių pagalba, negalės būti pastovi. Ši jos kalba su gausia informacine medžiaga apie Lietuvą buvo išspausdinta įtakingame "Stuttgarter Zeitung".

Sutvarko savo archyvą

Pareiginga iki paskutinių gyvenimo dienų, 1990 m. Irena sutvarkė chronologišku būdu, suindeksavo ir sudėjo į 20 bylų LMKF archyvą su visu vestu susirašinėjimu, rezoliucijomis ir įvairių JAV institucijų bei valdžios žmonių atsakymais. Tai yra autentiška medžiaga apie lietuvių moterų organizacinę veiklą išeivijoje, skirtą Lietuvos laisvinimo darbiui.

Darbas Tautos Fonde

Pasitraukusi iš LMKF pirmininkės pareigų, Irena Banaitienė dirbo Tautos Fonde; 1978-79 m. ji buvo viena jos direktorių, 1980-81 m. vicepirmininkė atsakomybių reikalams, 1981 - sekretorė, o vėliau - korespondentė. Irena nuolat bendradarbiavo lie-

DARBININKAS -
savaitraštis
lietuviams
Amerikoje
ir svetur
(718) 827-1351

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: 103517,1071@compuserve.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Dr. Petras Anusas, Lietuvos generalinis konsulas New Yorke, gegužės 15 d. buvo nuvykęs į Kaliforniją dalyvauti San Francisco mieste naujai paskirto Lietuvos garbės konsulo pristatyme. Juo yra amerikietis finansininkas Richard Bingham. Oficialų pristatymą pravedė Lietuvos ambasadorius Washingtono dr. Alfonsas Eidintas. Šioje išskilingoje ceremonijoje dalyvavo ir būrelis lietuvių, jų tarpe garbės konsulas Vytautas Čekanauskas iš Los Angeles miesto ir garbės konsule Ingrida Bublėnė iš Clevelando. (k.k.m.)

Dr. Oskaras Jusys, Lietuvos ambasadorius Jungtinėje Tautose, tarp daugelio Europos valstybių atstovų, dalyvavo Waldorf-Astoria viešbutyje gegužės 16 d. įvykusiame East-West Studijų instituto metiniame bankete. Pradžioje buvo iškilmės, kurių metu JAV valstybės sekretorė Madeleine Albright įteikė Instituto premijas Čekijos prezidentui Vaclav Havel, Vokietijos prez. Roman Herzog ir Europos Atstovybos ir Vystymo banko prez. Jacques de Larosiere. Panašius atžymėjimus pernai gavo Pabaltijo valstybių prezidentai. Institutas rūpinasi saugios, klestinčios, demokratinės ir apsiungusios Europos sukūrimu; kasmet atžymi labiausiai toje srityje nusipelnčius asmenis. (S. N.)

Vargonininko Virgilijaus Barkausko solinis vargonų rečitalis įvyko gegužės 25 d. San Francisco, Kalifornija, Marijos Katedroje (St. Mary's Cathedral). Sekantis renginys - Amerikos Vargonininkų Gildijos Queens skyriaus narių metinis vargonų rečitalis. Šis renginys įvyks **birželio 1 dieną** Floral Park United Methodist bažnyčioje 3:30 val. p. p. Jame taip pat dalyvaus V. Barkauskas. Bažnyčios adresas: 35 Verbena Avenue, Floral Park, New York.

Religinio konkurso komisija šiais metais sudaro: kun. R. Krasauskas, Dr. Mirga Girniuvienė, Sesuo O. Mikailaitė, Eligijus Sužiedelis ir Sesuo M. Bernadeta Matukaitė.

Konkurso medžiaga siūsti iki 1997 m. rugsėjo 1 d.: Religinė Komisija, 600 Liberty Highway, Putnam, CT 06260.

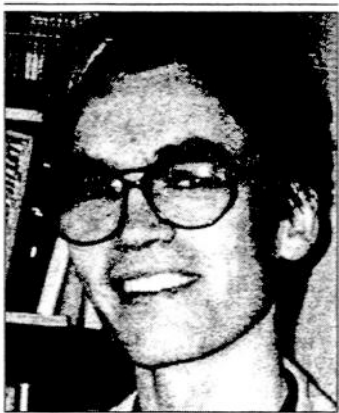
Vilniaus radijas praneša, kad nuo gegužės 5 d. jų programos lietuvių ir anglų kalbomis girdimos 9875 kilohercų dažniu.

Maironio Lituanistinės mokyklos šventė

Kviečiame visus tėvelius, senelius ir draugus į NY Maironio Lituanistinės Mokyklos mokslo metų užbaigimą š. m. gegužės 31 d. Apreiškimo parapijoje. Mšios 11:00 val. ryto. Po mišių programa.

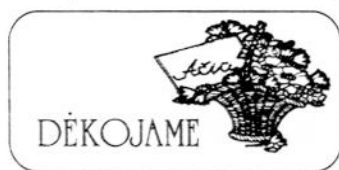
Mokyklos vadovybė

Smuikininkas Vilhelmas Čepinskis antradienį, birželio 3-ą dieną, 2:30 val. p. p. grieš Carnegie Hall, New Yorke. Programoje Antrasis Paganini koncertas smuikui ir orkestrui. Dalyvaus Senior Concert Orchestra of New York. Įėjimas nemokamas.

Gintaras Sabaliauskas

Gegužės 2-25 d. New Yorke lankėsi Lietuvos Katalikų TV Studijos, įsikūrusios Kaune, vadovas Gintaras Sabaliauskas. Jis buvo atvykęs susipažinti su amerikiečių televizijos centrais, jų darbu, produkcija, darbo organizavimu ir finansavimo principais. Svečias aplankė Brooklynio Lietuvių Kultūros Židinį, "Darbininko" redakciją, Lietuvių Katalikų Religinę Šalpa bei Tautos Fondą.

Nuolatinis Darbininko rėmėjas **kun. Vytas Memėnas** savo kunigystės 40 metų sukakties proga, paukojo laikraščiu \$100.00 ir Kretingos vargšų valgyklai \$100.00. Kun. V. Memėnui linkime dar daug sėkmingų metų.

"Sauja medaus", 1996 metais Lietuvių Rašytojų Draugijos premijuota knyga, kurios autorius Julius Keleras, gaunama "Darbininko" administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY, tel. 718 - 827-1351. Kaina - 12 dol. su persiuntimu.

Skelbiamas "Darbininko" konkursas

"Darbininko" laikraštis skelbia atvirą, ugdantį krikščioniškus idealus konkursą "Ko tikiuosi iš Lietuvos Bažnyčios ir ką aš galiu duoti jai?"

Straipsnio ilgis nuo dvylikos iki penkiolikos dviguba interlinija mašinėle rašyti puslapių.

Konkurso laureatams skiriamos šios premijos:

- I premija - 300 dol.,
- II premija - 200 dol.,
- III premija - 100 dol.

Straipsniai turi būti gauti iki **gegužės 31 d.** (pagal pašto atspaudą datą ant voko).

Kūriniai siunčiami konkursui įprasta tvarka, pasirašomi slapyvardžiu. Pridedamas uždaras vokas, pasirašytas slapyvardžiu, o jo viduje yra autoriaus tikroji pavardė, vardas, adresas, telefonas ir autoriaus pastaba: "Leidžiu savo kūrinį išspausdinti DARBININKE".

Vertinimo komisija rankraščių konkurso dalyviams negrąžina. Siūsti šiuo adresu:

"Darbininko" straipsnio konkursas
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Muziką Algirdą Kačanauską prisiminus

Gegužės 9 d. suėjo 20 metų, kaip nuo plaučių uždegimo mirė muzikas Algirdas Kačanauskas, tuo metu buvęs Apreiškimo parapijos vargonininku Brooklyne, NY. Buvo palaidotas iš Apreiškimo parapijos bažnyčios Arlingtono kapinėse, NJ, dr. Jokūbas Stukas sklype. Jiedu buvo geri draugai, drauge dalyvavo visuomeninėje veikloje. Tad dr. Jokūbas Stukas ir priglaudė velionį, o po kokių 15 metų ir pats ten atgulė.

Algirdas Kačanauskas buvo gimęs 1917 m. sausio 3 d. Petrapielyje, Rusijoje. Jo tėvas Aleksandras Kačanauskas (1882.V.19, Kaune - 1959.XI.16, Vilniuje) buvo žinomas kompozitorius. Algirdas 1935 m. baigė Jėzuitų gimnaziją Kaune, studijavo teisę ir muziką. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, kur Stuttgarte tęsė muzikos studijas, įsijungė į lietuvišką visuomeninę ir muzikinę veiklą.

I Ameriką atvyko 1950 m.,

Muzikas Algirdas Kačanauskas

vargoninkavo Harrisone, Kearny, NJ, išitraukė į plačią visuomeninę veiklą, vadovavo Aitvarų kvartetui, Rūtos ansamblui, buvo LB apylinkės ir apygardos pirmininku. Uoliai dalyvavo vargonininkų - muzikų sąjungoje, buvo jos pirmininku, redagavo "Muzikos žinias". Žurnalo reikalais dažnai lankėsi "Darbininko" redakcijoje ir pran-

ciškonų spaustuvėje.

Kaip visuomenininkas ir muzikas buvo visiems paslaugus, talkino įvairiems renginiams, parūpindamas muzikinę programą, pats dalyvaudamas. Buvo vaišingas ir draugiškas, visada išlikęs rūpestingu džentelenu. Toks ir liko prisiminimuose tu, kurie jį pažino, su juo bičiuliavosi. (p.j.)

Pianisto Gabrieliaus Alekno rečitalis

P. Palys

Pirmadienį, gegužės 12 d., Juilliard muzikos mokykloje, Lincoln Centre, NY, įvyko ten fortepijoną studijuojančio studento iš Lietuvos Gabrieliaus Alekno fortepijono rečitalis.

Tos prestižinės muzikos mokyklos keliose salėse muziką studijuojančių studentų įvairūs pasirodymai vyksta beveik kiekvieną dieną. Jie viešai skelbiami nebūna. Į tuos pasirodymus daugiausiai lankosi patys studentai, jų giminės ar pažįstami. Bet kada Juilliard mokykla rengia stambius koncertus (mokykla turi dvi simfoninius orkestrus, styginius kvartetus), tuomet jie vyksta pagrindinėse Lincoln Centro Avery Fisher (filharmonija), arba Alice Tully salėse. Jų operos ir dramos pastatymai vyksta jų pačių tam tikslui įrengtuose teatruose. Beveik į visus (ypač vyresniems) Juilliard mokyklos renginius įėjimas laisvas.

Besidomintieji ne tik Juilliard renginiais, bet ir visa kuo, kas vyksta Lincoln Centre (Metropolitan ir NY City Operose, fil-

harmonijoje, dramos teatre, balete ir t. t.), gali tai rasti kartą per du mėnesius išeinančiame "Lincoln Center Calendar". Leidinį galima veltui gauti pasiuntus sau adresuotus, su pašto ženklais, 6 vokus šiuo adresu: Lincoln Center Calendar, Sunny Levine Editor, 70 Lincoln Center plaza, New York, NY 10023-6583.

O dabar, po ilgesnės informacinės įžangos, grįžkime prie Gabrieliaus Alekno rečitalio.

Pianisto G. Alekno rečitalis įvyko jaukioje Juilliard mokyklos Morse rečitalių salėje. G. Alekna, pagerbdamas didįjį baroko genijų J. S. Bach, rečitalį pradėjo nuostabiai nuskambėjusia "Toccata in C Minor".

Sekė Johannes Brahms'o "Sonata fortepijonui ir violončelei in E Minor". Buvo daug tikėtasi iš šios puikios sonatos, bet teko nusivilti. Priežastis, dėl kurios sonata nukentėjo - "draugystės" trūkumas tarp fortepijono ir violončelės, kadangi violončelė beveik visą laiką buvo fortepijono garsų šešelyje. Gaila! Violončelė griezė Szu-Han Chuang.

Po trumpos pertraukos išgir-

dus nuotaikingą E. Granados-Goyescas, G. Alekna rečitalį užbaigė Franz Liszt'o "Rhapsodie Espagnole". Šis techniškas nepaprastai sunkus, didelio pasirodymo iš pianisto reikalaujantis veiklas G. Alekna jokios problemos nesudarė. Jis kūrinį atliko lyg žaisdamas, tuo pademonstruodamas išskirtinai aukštą techniką.

Nuaidėjus paskutiniams Liszt'o rapsodijos garsams, sekė gausūs susirinkusių pasitenkinimą išreiškia plojimai ir puokštė gelių Gabrieliui. Rečitalyje dalyvavo ir Gabrieli prof. Jerome Lowenthal. Lietuvių matėsi apie 15. Gabrielius skambino koncertiniu fortepijonu (Grand piano), kuriame ausylesnis klausytojas aukštuosiuose tonuose galėjo išgirsti stygavimo spragų, kurios pertraukos metu buvo sutvarkytos.

G. Alekna, užbaigęs trečiųjų metų kursą (pirmų ir antrų metų kursus jis peršoko - tai parodo, su kokių aukštu pasiruošimu jis į Juilliard įstojo), atostogas praleisti išvyko į savo namus Lietuvoje. Ten beatostogaudamas tikisi ir pakoncertuoti. Į Juilliard grįš rugpjūčio gale. Ateinantieji studijų metai jam jau bus paskutiniai.

pjūčio 2 d. Abi šios stovyklos greitai pildosi, bet dar yra vietų.

O daugiausia laisvų vietų likę lietuvių kilmės, anglų kalba pravedamoje stovykloje, kuri vyks birželio 29 - liepos 12 dienomis. Ši stovykla pasižymi savo entuziazmu, nes susirenka vaikai, kurie, nekalbėdami lietuviškai, per metus turi mažiau progų bendrauti lietuviškoje aplinkoje. Žinome, kad tokių vaikų yra nemažai ir esame įsitikinę, kad Neringos patirtis jiems labai vertinga.

Norėdami praturtinti vaikus savo kilmės pažinimu, prašome visiems būti Neringos šaukkliais. Jei Jūsų vaikai, anūkai nebekalba lietuviškai, bet domisi savo lietuviškomis šaknimis, skatinkite stovyklauti Neringoje. Jei yra šeimoje finansinių sunkumų, galima kreiptis į stovyklos stipendijų fondą. Savo tarpininkavimu būsite padarę šiemis vaikams didelę dovaną ir išgarsite iš jų pačių lūpų žodžius: "Neringa, noriu ten būti visada!"

Dėl informacijos kreiptis: Neringos stovykla, 600 Liberty Hwy, Putnam CT 06260, tel. 860-928-7008, email: neringa@neca.com **D. Grajauskaitė**

Šiandien DARBININKA
užsisakę,
kitą savaitę
turėsite jį namuose!
Tel: 827-1351

SKELBIMAI

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk.)

Lietuviškos Skautijos išsami knyga apie 1945 - 1985 m. veiklą jau atspausdinta ir platinama. New Yorke apylinkėje knyga platina v.s. Vida Jankauskienė. Užsakymus galima pareikšti ir telefonu, skambinant (718) 849-2260 vakarais ir savaitgaliais, arba rašant: 84-14 89th St. Woodhaven, NY 11421. Knygos kaina 30 dol. (sk.)

59 metų moteris iš Lietuvos ieško darbo. Gali tamauti kaip namų ruošos darbuotoja, vaikų priežiūrėtoja, kompanione/padėjėja. Kalba lietuviškai, rusiškai, lenkiškai ir angliškai. Dėl darbų pasiūlymų prašom skambinti: 908-303-9027. (sk.)

Cypress Hills rajone, Brooklyn, išnuomuojamas 5 kambarių butas. Savininkas lietuvis. Skambinti (718) 847 - 6422. (sk.)

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro pašto prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV įgaliojiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

Vitalija Jonušienė, Long Island, NJ - 20 dol.;

Rita Petkienė, Ridgewood, NJ - 15 dol.;

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **birželio 7 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133.

ATLANTOS atstovas New Yorke yra **Ramūnas**, skambinkite minėtu telefonu ir susitarkite. Jis mielai paims jūsų siuntinius iš namų.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyn, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuves patalpose, **birželio 28 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 4 val. popiet.

Brooklyne mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis paims siuntinius iš namų.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervadami doleriais per 2-5 dienas. Maisto siuntiniai: šventinis \$39.;

55 svarų įvairaus maisto siuntinys už \$98.

TRANSPAK, 4545 W. 63rd St.

Chicago, IL 60629 tel. (773) 838-1050.

JAV LB New Yorke apylinkės -
Great Neck, Queens ir "Versmė"

MALONIAI VISUS KVIEČIA ATsilankyti I
ŠAUNIA PAVASARIO

GEGUŽINĖ

Sekmadienį, birželio 1 dieną.
Pradžią - 12:30 val. p. p.

Kultūros Židinio patalpose ir kieme,
341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207

Romo Telšinsko šokių muzika.

Pietūs, atgaiva, naminiai kepsniai, loterija, žaidimai,
šokiai, apsipirkimas.
Įėjimas nemokamas.
Esant blogam orui, viskas vyks Židinyje.